

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

*Meilusat
kevadet!*

SEEKORD LEHES:

ÜLEVAADE
VALLA
EELARVEST

2

Korraldatud
jäätmeevo
üldnõuded

4

HAUPLATSIDE
HOOLDAMISEST

5

Intervjuu eesti keele
ja kirjanduse õpetaja
Siiri Kanarbikuga

7

PEREKONNA-
LOO JA KODU-
UURIMISEST

8-9

Kalle Piirioja –
mees, kes valis
spordi ja ütles
napsule ei

10

TASA SÕUAD,
KAUGELE JÕUAD!

12

Loe internetis
www.v-maarja.ee

Mart Lankotsi (paremal) sõnul võimestab Wähja festival oma kodukandi, traditsioonide ja kohaliku toidukultuuri üle uhkust tundma.

Võivere Tuuleveski MTÜ esindajad tänuüritusel.

Väike-Maarja Muuseumisõprade Seltsi esindas üritusel Heili Tammus.

Pille Kuusemäe (vasakul) tunnustust vastu võtmas.

Tuhande-eurose tänupreemia võitsid Robin Rebane ja Angelika Reisenbuk.

Aasta teo auhinna valmistas kohalik sepp Ermo Lood. Fotod Kristel Kitsing

Väike-Maarja valla aasta tegu on Wähja festivali korraldamine

Eesti Vabariigi aastapäeval anti Väike-Maarja keskväljakul Kaur Salusele ja Mart Lankotsile üle aasta teo auhind Eesti esimese Wähja festivali korraldamise eest.

Laureaaditiitli pälvinud Kaur Salus oli tunnustuse eest tänulik. „Kui märgatakse, siis see tõstab emotsiooni loomulikult. Eksisteerimiseks on raha vaja ja elamiseks on emotsiooni vaja,” sõnas Salus ja lisas, et ürituse õnnestumiseks tuleb enda ümber koondada mõnused inimesed. Üheks selliseks peab ta Mart Lankotsi. „Kui teeme, siis teeme. Ja kui ei tee, siis ei tee – poole vinnaga ei tee,” viitas Salus ürituse kaaskorraldaja Mart Lankotsi suhtumisele. „Täna Marti ja oma abikaasat, et ta mu välja kannatab ning kõiki, kes kaasa aitasid, kohale tulid ja sündmust nautisid.”

„Maruvahva, et Kaur saab oma unistuse ellu viia,” ütles Mart Lankots, kellel on tunnustuse üle väga hea meel. „Mõnikord on oluline lihtsalt olemas olla, julgustada, toetada ja innustada. Olla lihtsalt kõrval, et head ideed saaksid teoks,” ütles ta tagasihoidlikult ning lisas, et Wähja festival on üks järjepidevust toov algatus, mis võimestab meid oma kodukandi, traditsioonide ja kohaliku toidukultuuri üle uhkust tundma.

„Meie piirkonna areng rõõmustab mu südant väga. Et Rakke piirkonnas areneb veel üks turismile ja kultuurile panustav koht, on lihtsalt uksumatult kiit,” lisas Lankots ning julgustas kogu valla rahvast endasse ja oma algatustesse uskuma ning vajadusel üksteiselt abi küsima.

Sel aastal toimub Wähja festival 7. augustil. Õhtusel kontserdil vallutavad lava Vaiko Eplik ja Priit Võigemast. Piduliku õhtusöögi koostööpartner on Ratsakaevu 16 restoran, peakokaks Veiko Ojala.

Aasta teo konkursile esitati vallavolikogule sedapuhku neli väärt tegu. Lisaks 8. augustil Ao külas esmakordselt ellu kutsutud Wähja festivalile, mida külastas üle 1300 inimese Eesti erinevatest piirkondadest ja leidis laialdast kajastamist erinevates meediakanalites ning tõi tuntuks nii Rakke kandile, Väike-Maarja valla, kui ka Näkiuurimiskeskusele, esitati kandidaadiks Väike-Maarja Muuseumisõprade Selts, kelle eestvedamisel taastati Lebaveres metsa-

vennapunker ja toimus Lääne-Virumaa metsavendluse ajaloo päev.

Mittetulundusühing Võivere Tuuleveski oli aasta teo nominent Võivere tuulikus ekspositsiooni avamise ja Struve kaare loo tutvustajana.

Väike-Maarja valla 2020. aasta teo kandidaadiks oli ka perekond Kuusemäe-Kallak, kelle eestvedamisel avati Kiltis taas kauplus.

Tänukiri omistati Raul Rebasele olulise kaasabi eest metsavendluse mälestuse säilitamisel ja piirkonna tuntuse tõstmisel.

2020. aasta lõpus elas Väike-Maarja vallas 5827 inimest. Nende vahel loosis 23. veebruaril volikogu esimees Hans Kruusamägi välja tuhande eurose tänupreemia. Önn naeratas Robin Rebasele. See oli üks osa kampaaniast, mille abil vallavalitsus soovib inimesi kõnetada sissekirjutuse olulisusest. Teine osa kampaaniast ehk õnnelik inimene 243 kodaniku seast, kes 2020. aastal end Väike-Maarja valla elanikuks registreeris ja samuti tuhat eurot võitis, on Angelika Reisenbuk.

SPORDITÄHTI TUNNUSTATI JÄRGMISELT:

Aasta sportlik neiu – Mairit Kaarjäär
Aasta sportlik noormees – Joel Visnapuu
Aasta naissportlane – Helena Veelmaa
Aasta meessportlane – Harri Kullas
Aasta sportlik veteran – Ants Einsalu
Aasta sportlik perekond – perekond Alt (Maria Liis, Marti, Helge)
Aasta sportlik võistkond – Rakke Spordiklubi jalgarattanaiskond (Grete Steinburg, Karolina Kull, Eliise Kivistu, Mairit Kaarjäär, Maris Kaarjäär, Mirte Laht)
Aasta spordiedendaja – Ebavere Kange tiim (Andri Part, Urmo Väizanen, Jaanus Valk)

Tunnustamisele järgnes pea kümnekilomeetrine Maarjamaa matk. Jalgsirännak läbis Pitka elukohta Ebavere külas, samuti sai Sisekaitseakadeemia Päästekolledži õppeväljakul lahendada ohutusosalased ülesanded. Ringreis lõppes Väike-Maarja muuseumis, kus sai uudistada Eesti tuletõrjemuuseumi rändnäitust.

Kristel Kitsing
toimetaja

Hetk Ida-Eesti regionaalse kriisikomisjoni nõupidamisest Skype vahendusel. Foto Kristel Kitsing

Vallavanema kuu

Ligikaudu kolm aastat tagasi kasutasime Eestis mõtet: teeme riigi sajandaks aastapäevaks korda. Ka Väike-Maarja aleviku keskosa oluline ümberkuundamine ning kauni väljaku avamine oli üks kordaläinud sündmus Eesti Vabariik 100 ürituste sarjas. Tänu heale koostööle nii keskvalitsuse, ettevõtjate ja ka paljude-paljude inimestega, suutsime tuua Georg Lurichi tagasi „koju“, monumendil on ta astumas sümbolisel maakeral. Tegime sügava kummarduse meie koduvallas sündinud legendaarsele eestlasele, kes unistas vabast Eesti riigist ja tervest Eesti rahvast. Täna on meil vaba Eesti olemas.

Käesoleva aasta märtsis on möödumas üks aasta Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud eriolukorras seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse Eesti-sisese leviku tuvastamisega, ja sellest tingitud massilise nakatumise ohuga. Kas mäletame, mitu Eestis elavat inimest oli saanud positiivse testitulemuse perioodil 26.02.2020 kuni 12.03.2020 (16 päevane periood)? Otsisin vastava VV seletuskirja ülesse. Vastus: 58 inimest (kusjuures nendest 40 lisandus viimasel päeval, 12.03). Ligikaudu aasta hiljem, 7.03.2021, lisandus Eestis ühes päevas 1321 uut positiivset testi ehk päevases võrdluses 33 korda rohkem. Veelgi ilmekama pildi

saame võrdlusest pikema perioodi peale. 14 päeva jooksul (22.02.2021 kuni 7.03.2021) lisandus 17 397 positiivset testi ehk 300 korda rohkem kui vahele enne 2020. aasta kevadel eriolukorra väljakuulutamisele eelnenud perioodi. Mis on aastaga muutunud? Viirus ise? Jah, on veidi, lisandunud on uued tüved. Samas on hetkel arvamus, et viiruse enda muutuste mõju on nakatumiste arvule väike. Peaks ju olema väga positiivne, et oleme hakanud avalikes siseruumides maski kandma (ca 90% juhtudel) ja ligikaudu 100 000 Eesti elanikku on saanud vähemalt ühe vaktsiinist. Maskikandmine ja lisaks vaktsiin peaksid viima nakatumiskor-

daja oluliselt allapoole. Rõhk sõnal peaksid. Mis on valesti? Mask võib küll olla abivahendiks, kui seda vastavalt Terviseameti juhenditele teha. Kuid kui maski pidevalt puhastamata kätega ninale tagasi ajada, kas siis ei pruugi olla efekt vastupidine ning nakatumisrisk läbi selle suureneda. Tundub, et hetkel oleme keskendunud liigselt maski olemasolu kontrollimisele, mitte selle õigele kasutamisele.

Vaktsineerimine on Eestis hoogustunud. Väike-Maarja vallavalitsusel on töölepingulised suhted ligikaudu 345 inimesega ning 8. märtsi seisuga oli 345-st inimesest vähemalt ühe vaktsiinidoosi saanud 172 eesliinitöötajat (haridusasutuste, hooldekodude ja sotsiaaltöötajad) ehk 50 % koguarvust. Täna olukorras tuleb meil kõigil aidata kaasa viiruse leviku piiramisele. Oluline on oma tegevused põhjalikult läbi mõelda ja hinnata riske, sest meil igaühel on oma osa kogukonna tervise eest seismisel.

Käesoleva aasta veebruaris võttis vallavolikogu vastu 2021. aasta eelarve, mille koostamisel oli kõvasti tööd, sest majanduskekkonna mõjud on ettearvamatud. Õnneks on meie volikogu liikmed ühtsed ning põhimõtted, mis sai alguses kokku lepitud, pidasid. Ehk meil tuleb tuludele konservatiivselt otsa vaadata, kuid samas jätkata vajalikke investeeringuid. See on ka omavalitsuse panus keerulisel ajal ettevõtlusesse (ehitussektorisse). Lisaks on meie elukeskkonnas vajalikke investeeringuid võimalik teostada ajal, kus ehitusturu konkurents on tihedam ning läbi selle hinnad soodsamad. Loodan, et Rakke kultuurikeskuse uus soe „kasukas“ ning korrastatud ruumid saavad sellel aastal valmis ning annavad nii majanduslikku säästu kui ka pakuvad tegutsejatele lusti mitmed aastakümned. Eelarves tuli arvestada ka sellega, et lumerohke jaanuar ja märts on võrreldes 2020. aastaga oluliselt enam suurendanud lumetõrje kulusid. Kui 2020. aastal kulus meie omavalitsuse vastutusalas olevate teede lumepuhastamiseks kokku ca 15 000 eurot, siis ainult jaanuarikuus tuli kasutada

ca 70 000 eurot.

Vabariigi aastapäeva aktus väljus sellel aastal veidi tavaraamidest ning viisime selle läbi ilmataadi meelevallas Lurichi platsil. Aktuse ühe olulise osana anti üle tiitel „Väike-Maarja valla aasta tegu 2020“. Seekord valis vallavolikogu seda tiitlit kandma esimese Eesti Wähja festivali korraldamise. Liisaks laureaadile esitati veel kolm igati tunnustust väärivat tegu: Kilti kaupluse taasavamine; Lebavere metsavennapunkri taastamine ja Lääne-Virumaa metsvendluse ajaloo päeva korraldamine; Võivere tuulikus Struve-Tenneri muuseumi avamine. Need kõik on südamega tehtud teod ning rikastavad meie elukeskkonda. Oleme uhked, et meil sellised inimesed olemas on!

Ka spordiaasta tähed said Georg Lurichi valvsa pilgu all tunnustuskarikad 2020. aastal silmapaistvate tulemuste eest. Lisaks oli kõigil osalejatel võimalus läbida 10 km pikkune Maarjamaa matk. Retkel sai tutvuda Sisekaitseakadeemia Päästekolledži õppeväljakul ohutusteemaliste harjutustega (päästa jääaugust uppuvat, visata õigesti päästerõngast ning panna kokku spetsiaalne tulekustuspule), külastada Johan Pitka talukohta Ebaveres, kui ka rõõmu tunda nii traditsioonilistest kui ka pidupäevavärvades erilistest maitsvatest söögihetkedest. Äitäh Sisekaitseakadeemia päästetooli kutseõpetajale Ando Vainjärvele ja ta meeskonnale matkaretkele kaasaitamise eest!

Aprillis täitub Georg Lurichil 145. sünniaastapäev. Teeme Georg Lurichile igaüks isikliku kingituse. Kingime talle igaüks 145 sportlikult läbitud kilomeetrit, olgu selleks näiteks suusa-, jooksu-, kõnni- või jalgrattasõidukilomeetrid. Oluline on, et need oleksid Sinu enda poolt (naeratahes) läbitud. Palun jälgi vastavat üritust lähendit valla kodulehel, sest kõige õnnelikematele annab fortuna 22. aprillil üle tänuauhinna. Terves kehas terve vaim!

Hoia ennast ja kogukonda. Püsime terved!

Indrek Kesküla
vallavanem

Valla 2021. aasta eelarve märksõnaks on investeeringud

Väike-Maarja Vallavolikogu kinnitas 18. veebruaril 2021. aasta eelarve. Käesoleva aasta eelarve koostamine on olnud talvisest suurem väljakutse.

Vaatamata koroonaviirusest tingitud piirangutele ja ümberkorraldustele võib öelda, et 2020. eelarveaasta oli Väike-Maarja vallale edukas. Tulumaksu laekumine oli hea – 4,33 miljonit eurot. Väga raskeid majandusmõjusid 2020. aasta Väike-Maarja vallale kaasa ei toonud. Ilmselt võib põhjust otsida selles, et vallaelanikud on pigem hoiatunud sektorites, mida piirangud või koondamised palju ei mõjutanud ning ettevõtjatele võis mõnevõrra abiks olla Töötukassa palgatoetus. Samuti selgub Statistikaameti 3. märtsi pressiteatest, et 2020. aasta keskmine brutotasud vaatamata kriisile kasvasid ning enam tõusis keskmine brutokuupalk Lääne-Virumaal, Põlvamaal ja Järvamaal. Eelmise aasta eelarve tulemusi mõjutasid kahtlemata isikukaitsevahendite märgatav kasv ja tegevuspiirangud, mistõttu oli vajalik kulusid ümber tõsta, samas jäi teatud mahus saamata ka tulu. Valla eelmise aasta tuldesse tõi lisa riigi erakorraline investeeringutoetus ja täiendav toetusfondi eraldis; eelarvele mõjus positiivselt ka suhteliselt soe ilm, mistõttu kulus vähem kütet- ja elektrikuludeks ning lumetõrjele.

Eesti Panga eelmise aasta lõpu majandusprognoos hindab, et Eesti majandus saavutab kriisieelse taseme 2021. aasta teises pooles. Samas mõnab hinnang, et majanduse väljavaade on siiski veel ebakindel. Ühelt poolt on Eesti majandus näidanud kiiret kohanemisvõimet, samas ei ole võimalik pandeemia kulgu vaatamata alanud vaktsineerimisele täpselt prognoosida.

Väike-Maarja valla 2021. aasta tulubaasi eelarvestamisel on lähtutud, et majanduskeskkond pigem langeb,

Investeeringuid on plaanis teha 3,16 miljoni eurot ulatuses. Foto Mairi Uibo

sest paljud mõjud jõuavad majandusse viitega – seepärast on tulumaksu laekumine planeeritud 2019. aasta tasemele ja 100 000 eurot vähem, kui 2020. aastal. Arvestades eeltoodut on eelarvesse planeeritud põhitegevuse kulud võrreldes eelmise aasta eelarvega sarnases suurusjärgus.

Väike-Maarja valla 2021. aasta eelarve maht on 13 222 873 eurot, sealhulgas põhitegevuse tulud 9 778 826 ja põhitegevuse kulud 9 777 992 eurot. Investeeringute finantseerimiseks on kavas laenu võtta kuni 1,65 miljonit eurot.

Eelarve planeerimisel on vallavalitsus lähtunud põhimõttest, et võimaluse korral teostada võimalikult palju valla arengukavas kokku lepitud investeeringuid – kokku üle 3,16 miljoni euro ulatuses. Seda nii ettevõtluskeskkonna toetamiseks kui ka kasutades ära soodsamaid ehitushindu.

Käesoleva aasta suurim investeering on Rakke kultuurikeskuse rekonstrueerimine multifunktsionaalseks teenusekeskuseks: 720 000 eurot, millest kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmise meetme toetusega kaetakse 253 500 eurot. Rakke kultuurikeskuse rekonstrueerimise hange on juba välja kuulutatud ning tööde planeeritav lõpp on kavandatud novembrikuusse.

Teised suuremad investeeringud 2021. aasta eelarves on Väike-Maarja – Triigi kergliiklustee 2. etapi rajamine, Väike-Maarja staadioni projekteerimine ja ehitamise 1. etapp ning Väike-Maarja aleviku kuulutatud ning tööde planeeritav lõpp on kavandatud novembrikuusse.

Teede toetusskeemist, kuid selle meetme avamise kohta hetkel infot ei ole. Väike-Maarja aleviku avaliku ruumi arendamise projekti ja Tehno ettevõtlusala rekonstrueerimise teostamiseks proovitakse toetust taotleda piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmest.

Teede parendamiseks ja väljaehitamiseks planeeritud summa on kokku 410 000 eurot. Suurimate üksikute projektidena tasub siin mainida Kaarma ja Tehno ettevõtlusala arendamist. Kaarma ettevõtlusala rekonstrueerimiseks on saadud juba ka toetust 100 000 eurot täiendava riigieelarvelise eraldisena, valla omaosalus on 50 000 eurot.

Väiksemate projektidena on sel aastal kavas rajada Rakke – Ao kergliiklustee valgustus (55 000 eurot), restoreerida Kilti mõisa piimaköök (30 000

eurot), parendada Väike-Maarja gümnaasiumi võimlas akustikat (28 000) ning rajada kodundusklass (12 000 euro eest), renoveerida Vao tornlinnuse katus (24 000 eurot, 100% toetusega), vahetada Väike-Maarja spordihoones laevalgustid (22 000 eurot), Salla piirkonna arendamiseks on suunatud Salla mõisa müügist allesjäänud vahendid (ligikaudu 48 000 eurot).

Samuti on plaanis uuendada valla haldusosakonna tehnikat kahe muruniiduki näol kokku 25 000 euro väärtuses, vahetada Väike-Maarja raamatukogus põrandakate 10 000 euro eest. Sotsiaalvaldkonnast on kavas projekteerida eakate maja (20 000 eurot) ja renoveerida sotsiaalelamispindasid kokku 8700 euro eest. Täna on lõpetatud eelmisel aastal alustatud lifti rajamine Väike-Maarja hooldekodusse.

Veel on plaanis korrastada avalikke ja lasteaedade mänguväljakuid ning Äntu järve puhkeala ja looduse õpperada, koostada Kadaka korstna ja ringahjude edasise saatuse üle otsustamiseks ekspertiis, remontida Emumäe vaatetorni, rajada Kilti alevikku jäätmemaja, paigaldada kiirustabloo Väike-Maarja alevikku ning külasilte ja teeviitasid.

Kaasava eelarve jaoks on eraldatud 15 000 eurot. Sel aastal laekus hindamiseks kuus ideed, avaliku hääletuse võitis projekt Valgustatud Eipri, mille käigus on plaanis rajada Eipri küla teele tänavavalgustus.

Ka sel aastal on planeeritud toetada vabavõime tegevust ja alustavaid ettevõtteid ning jätkame juba hästi vastu võetud kampaaniatega „Värvid valda!“ ja „Hoovid korda“.

Mairi Uibo
rahandusosakonna juhataja

ELANIKE ARV VÄIKE-MAARJA VALLAS 2021. AASTA 2. MÄRTSIL – 5820.

Vallavalitsuses

VALLAVALITSUSES 03.02.2021

PEREMEHETU EHITISE ARVELEVÕTMINE

- otsustati võtta peremehetute ehitistena arvele Äntu külas Jaanimäe katastriüksusel asuvad elamu, kelder ja kaev;
- avaldada teade hõivatavate ehitiste, nende asukoha ning viimaste teadaolevate omanike kohta väljaandes Ametlikud Teadaanded ja ajalehes Virumaa Teataja.

LIIKLUSPINNA KOHANIME MÄÄRAMINE

- määrati Ebavere külas asuva tee liikluspinna kohanimeks Kaarma tänav vastavalt korralduse lisaks olevale asendiplaanile.

VALLAVARA KASUTUSSE ANDMINE

- otsustati anda Beauty Break OÜ-le üürile ruum (üldpind 13,7 m²) aadressil Simuna mnt 9, Väike-Maarja alevik (Väike-Maarja sauna hoone);
- määrati üüri suuruseks 30 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

SAUNADE HINNAKIRJA KINNITAMINE

- kehtestati alates 01.03.2021 Väike-Maarja ja Rakke saunade pileti hinnad: täiskasvanu 2 eurot, pensionär 1,50 eurot, alla 18-aastane Väike-Maarja valla elanik tasuta, alla 18-aastane mitte Väike-Maarja valla elanik 2 eurot;
- kehtestati alates 01.03.2021 Väike-Maarja sauna duši kasutamise pileti hinnad: täiskasvanu 1 eurot, alla 18-aastane Väike-Maarja valla elanik tasuta, alla 18-aastane mitte Väike-Maarja valla elanik 1 eurot.

AVALIKU ÜRITUSE LUBA

- otsustati lubada BTR Racing MTÜ-l korraldada 20.02.2021 kell 6.00–22.00 Väike-Maarja vallas avalik üritus „Pandivere Talv 2021“ vastavalt korralduse lisadele;
- anti luba teede ja tänavate sulgemiseks vastavalt korralduse lisadele.

EHITUSLOA VÄLJASTAMINE

- väljastati ehitusload Balti Puurkaev OÜ-le puurkaevude rajamiseks asukohaga Ao küla, Kinksu ja Tammiku küla, Viiumäe.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- eraldati taotlejale sotsiaalkorter üldpinnaga 18,9 m² Väike-Maarja alevikus;
- määrati üüri suuruseks 25 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

KAMPAANIA „VÄRVID VALDA!“ VÄLJAKUULUTAMINE

- kuulutati välja 01.–31.03.2021 toimuv kampaania „Värvid valda!“;
- kinnitati kampaania „Värvid valda!“ tingimused;
- moodustati kampaania „Värvid valda!“ nõuetele vastavate taotluste hindamiseks ja rahastus-

ettepanekute tegemiseks komisjon koosseisus: esimees Indrek Kesküla; liikmed Heli Aade, Leie Nõmmiste, Piret Lükk ja Ene Preem.

VALLAVALITSUSES 10.02.2021

HAP TOETUSE KASUTAMISE ARUANDE HEAKSKIITMINE

- kiideti heaks Koila külas Uuetoa kinnistu vee-süsteemi rajamise projekti aruanne ning kinnitati projekti kogumaksumuseks 5040 eurot, millest 3376,80 on toetus ja 1663,20 eurot on projekti omafinantseering;
- kiideti heaks Rastla külas Heinaaru kinnistu veesüsteemi rajamise projekti aruanne ning kinnitati projekti kogumaksumuseks 3420 eurot, millest 2291 on toetus ja 1129 eurot on projekti omafinantseering;
- kiideti heaks Rastla külas Heinaaru kinnistu kanalisatsioonisüsteemi rajamise projekti aruanne ning kinnitati projekti kogumaksumuseks 4722 eurot, millest 3163 on toetus ja 1559 eurot on projekti omafinantseering.

PUURKAEVU ASUKOHA KOOSKÕLASTAMINE

- nõustuti majandus- ja joogivee tarbeks puurkaevu rajamisega asukohaga Salla küla, Söödi-Andrese.

TOETUSE ERALDAMINE

- otsustati maksta lapsevanemale, kelle elukoht on Triigi külas, toetust lapse transpordi korraldamiseks Kiltsi Põhikooli ja tagasi kuni 115 eurot kuus alates 11.01.2021 kuni 11.06.2021.

MAA OSTUEESÕIGUSEGA ERASTAMISE MENETLUSE LÕPETAMINE

- otsustati lugeda isik erastamisnõudest loobunuks ja lõpetada Lasinurme külas asuvate ehitiste juurde maaostueesõigusega erastamise menetlus;
- tunnistati kehtetuks vallavalitsuse 29.01.2020 korralduse nr 51 „Ehitiste teenindamiseks vajaliku maa määramine ja maa ostueesõigusega erastamise eeltoimingud, Saekaatri“ punkt 4.3;
- otsustati viia läbi Saekaatri katastriüksusel asuvate ehitiste kasuks hoonestusõiguse seadmisel eeltoimingud.

VALLAVARA VÕÖRANDAMINE OTSUSTUSKORRAS

- otsustati müüa otsustuskorras Emumäe külas asuv Kaevu kinnistu hinnaga 500 eurot OÜ-le Pandivere Vesi.

SOTSIAALKORTERI ÜÜRILE ANDMINE

- otsustati anda taotlejale üürile sotsiaalkorter Triigi külas;
- määrati üüri suuruseks 20 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

VALLAVARA KASUTUSSE ANDMINE

- otsustati anda Väike-Maarja Põllumeeste Selt-

sile üürile ruum (üldpind 17,8 m²) aadressil Simuna mnt 11, Väike-Maarja alevik (Väike-Maarja bussijaama hoone);

- määrati üüri suuruseks 36 eurot kuus, millele lisanduvad kõrvalkulud.

HOOLEKANDEASUTUSSE SUUNAMINE

- otsustati suunata isik üldhooldusteenusele Pandivere pansionisse.

SOTSIAALTOETUSE ERALDAMINE

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksmisega valla eelarve vahenditest kokku üheksale taotlejale summas 2090,75 eurot.

PROJEKTI „HOOVID KORDA“ TOETUSE DOKUMENTIDE VORMIDE KINNITAMINE JA HINDAMISKOMISJONI MOODUSTAMINE

- kinnitati projekti „Hoovid korda“ toetuse taotlus ja kuluaruanne;
- moodustati projekti „Hoovid korda“ taotluste hindamiseks ja rahastusettepanekute tegemiseks komisjon koosseisus: esimees Indrek Kesküla; liikmed Heli Aade, Leie Nõmmiste, Piret Lükk ja Ene Preem.

REKLAAMI PAIGALDAMISEST KEELDUMINE

- keelduti välireklaami paigaldamiseks loa andmisest Prisma NET OÜ-le.

VALLAVALITSUSES 17.02.2021

MAA OSTUEESÕIGUSEGA ERASTAMISE EELTOIMINGUD

- kinnitati Mürgi katastriüksuse maa ostueesõigusega erastajaks katastriüksusel asuva ehitise omanik OÜ Simuna Ivax;
- määrati vastavalt Mürgi katastriüksuse plaanile kaardimaterjali alusel moodustatava Mürgi katastriüksuse pindalaks 5078 m²;
- kinnitati Mürgi katastriüksuse maa ostueesõigusega erastamisel maa maksustamishinnaks 150 eurot.

KATASTRIÜKSUSTELE KOHA-AADRESSI JA SIHTOTSTARBE MÄÄRAMINE

- määrati Nõmmkülas asuva Käärdisauna katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Käärdisauna, sihtotstarbega maa-tulundusmaa; Käärdisauna päikesepark 1, sihtotstarbega tootmismaa; Käärdisauna päikesepark 2, sihtotstarbega tootmismaa; Käärdisauna päikesepark 3, sihtotstarbega tootmismaa; Käärdisauna päikesepark 4, sihtotstarbega tootmismaa; Käärdisauna päikesepark 5, sihtotstarbega tootmismaa;
- määrati Ebavere külas asuva Roosiaia katastriüksuse jagamise tulemusena moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed: Kaarma tn 16 Ebavere küla, sihtotstarbega tootmismaa; Kaarma tn 18 Ebavere küla, sihtotstarbega tootmismaa; Kaarma tn 20 Ebavere küla, siht-

otstarbega tootmismaa; Kaarma tn 22 Ebavere küla, sihtotstarbega tootmismaa.

KOHA-AADRESSI MÄÄRAMINE

- määrati Ebavere külas Kaarma tänava ääres asuvate katastriüksuste koha-aadressid.

TÄNUKIRJA ANDMINE

- otsustati anda Väike-Maarja valla tänukiri Raul Rebasele.

PUURKAEVU ASUKOHA KOOSKÕLASTAMINE

- otsustati nõustuda majandus- ja joogivee tarbeks puurkaevude rajamisega Kellamäe küla, Kõlu ja Ao küla, Liiva.

VÄIKE-MAARJA VALLA ÜHISVEEVÄRGI JA -KANALISATSIOONI ARENGUKAVA MUUTMINE - MÄÄRUSE EELNÕU VOLIKOGULE

- edastati määruse eelnõu „Väike-Maarja valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava muutmine“ volikogule.

HOOLDAJATOETUSE MAKSMISE JÄTKAMINE

- nõustuti taotlejale hooldajatoetuse (30 eurot kuus) maksmisega.

SOTSIAALTOETUSE ERALDAMINE

- nõustuti täiendava sotsiaaltoetuse maksmisega valla eelarve vahenditest viiele taotlejale kokku summas 530 eurot.

RIIGIHANKE VÄLJAKUULUTAMINE

- kuulutati välja riigihange „Rakke, Simuna tee 10 hoone rekonstrueerimine“ avatud pakumendusmenetluse vormis.

VALLAVARA MAHAKANDMINE

- kinnitati põhivarade mahakandmisaktid vastavalt korralduse lisadele: Väike-Maarja Gümnaasium, akt nr 1, summas 9222,99 eurot; Väike-Maarja Gümnaasium, akt nr 2, summas 13 448,29 eurot; Kiltsi Põhikool, akt nr 3, summas 625 eurot; Rakke sport, akt nr 4, summas 625 eurot;
- kinnitati bilansivälise vara mahakandmisaktid vastavalt korralduse lisadele: Väike-Maarja Gümnaasium, akt nr 1, summas 15 248 eurot; Väike-Maarja Gümnaasium (algklasside maja), akt nr 2, summas 97,61 eurot; Väike-Maarja Gümnaasium, akt nr 3, summas 958,04 eurot; Väike-Maarja Gümnaasium, akt nr 4, summas 1541,40 eurot; Rakke Kool, akt nr 5, summas 8506,31 eurot; Rakke Kool, akt nr 6, summas 90,43 eurot; Simuna Kool, akt nr 7, summas 1096,48 eurot; Simuna Kool, akt nr 8, summas 3476,34 eurot; Kiltsi Põhikool, akt nr 9, summas 223,85 eurot; Kiltsi Põhikool, akt nr 10, summas 1307,15 eurot; Rakke Lasteaed Leevike, akt nr 11, summas 1879,49 eurot; Rakke raamatukogu (Lahu laenutuspunkt), akt nr 12, summas 1361,24 eurot; Ao kalmistu, akt nr 13, summas 172,66 eurot.

Volikogus

VALLAVOLIKOGUS 18.02.2021

Kohal 18 volikogu liiget. Puudus Andrus Blok.

PEREMEHETU EHITISE HÕIVAMINE

- otsustati tuvastada Simuna alevikus Rakke mnt 3 katastriüksusel asuva 7-korterilise elamu ja kuuri peremehetus ning võtta nimetatud ehitised arvele Väike-Maarja valla omandina;
- otsustati tuvastada Pikevere külas Kase katastriüksusel asuvate 8-korterilise korterelamu ja kõrvalhoone peremehetus ning võtta nimetatud ehitised arvele Väike-Maarja valla omandina.

VÄIKE-MAARJA VALLA 2021. AASTA EELARVE VASTUVÕTMINE, 2. LUGEMINE

- võeti vastu Väike-Maarja valla 2021. aasta eelarve põhitegevuse tulud summas 9 778 826 eurot, põhitegevuse kulud summas 9 777 992 eurot, investeerimistegevus summas -1 823 741 eurot, finantseerimistegevus summas 1 385 130 eurot;

- otsustati lubada vallavalitsusel võtta kasutusse ja lisada eelarvesse riigieelarvest ja muudelt rahastajatelt eelarveaasta jooksul täiendavalt eraldatud sihtotstarbelised laekumised ja teha nendele vastavad kulud vallavalitsuse korralduse alusel;
- otsustati lubada vallavalitsusel võtta 2021. aasta investeeringute finantseerimiseks laenu kuni 1,65 miljonit eurot.

VÄIKE-MAARJA VALLAVARA VALITSEMISE KORRA MUUTMINE

Eelnõu eesmärk on täiendada vallavolikogu 27.02.2018 määruse nr 8 „Väike-Maarja vallavara valitsemise kord“ 6. peatükki, kuhu lisatakse § 40¹. „Kinnisomandist loobumine“. Asjaõigusseaduse § 126 kohaselt võib omanik oma kinnisasjast notariaalselt vormistatud avaldusega loobuda. Kui kinnisasjast on loobutud, läheb kinnisasja omand üle riigile alates vastava kande tegemisest kinnistusraamatusse. Riigi kui puudutatud isiku nõusolek ei ole sellise kande tegemiseks vajalik.

Otstarbekas on täiendada vallavara valitsemise korda kinnisomandist loobumise sättega. See annab võimaluse vallavalitsusele juhul, kui ei ole tegemist valla arengu seisukohalt olulise objektiga, kaaluda selle üleandmist riigile.

Lisaks teeb vallavalitsus ettepaneku muuta vallavara valitsemise korra § 23 lõigetes 1 ja 2 sätestatud piirmäära ja määrata uueks piirmääraks 60 000 eurot (kehtivas korras 30 000 eurot). Sellega muudatus annab vallavalitsusele võimaluse operatiivsemalt lahendada vallavara võõrandamisega seotud küsimusi, arvestades ka seda, et volikogu kui kohaliku omavalitsusüksuse esinduskogu istungid toimuvad oluliselt harvemini, kui vallavalitsuse istungid.

- Otsustati muuta vallavolikogu 27.02.2018 määruse nr 8 „Väike-Maarja vallavara valitsemise kord“ § 23 lg-d 1 ja 2 ja sõnastada:

- (1) Vallavara võõrandamise otsustab volikogu, kui võõrandatava vara hind ületab 60 000 eurot;
- (2) Vallavara võõrandamise otsustab vallavalitsus, kui võõrandatava vara hind on kuni 60 000

eurot.

- 6. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: Vallavara mahakandmine, kinnisomandist ja nõuetest loobumine.

3.3. täiendatakse paragrahviga 40¹ sõnastuses: § 40¹. Kinnisomandist loobumine
Kinnisomandist loobumise otsustab vallavalitsus.

KILTISI PÕHIKOOLI ARENGUKAVA KINNITAMINE

- kinnitati Kiltsi Põhikooli arengukava aastateks 2021–2025.

VÄIKE-MAARJA AASTA TEGU 2020

- otsustati nimetada Väike-Maarja valla aasta teoks 2020 Eesti esimese Wähja Festivali korraldamine.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 25. märtsil.

Korraldatud jäätmeveo üldnõuded alates 1. maist

Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Triigis ja Vaos on nõutud üle kümne korteriga majades sorteerida jäätmeid vähemalt kolme eraldi kogumismahutisse: segaolmejäätmed, paber ja kartong ning biolagunevate toidu- ja sööklajajäätmed. Lisaks võib tellida ka segapakendi kogumismahuti.

Eramajades ja väiksemates (alla kümne korteriga) kortermajades peab toimuma jäätmete sorteerimine, kuid oma kinnistul peab olema vähemalt segaolmejäätmete kogumismahuti. Sorteeritud jäätmed on võimalik viia avalikesse jäätmete kogumiskohtadesse või jäätmejaamadesse. Biojäätmeid võimaluse korral ise kompostida või kui elate Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Kiltsis, Triigis või Vaos, siis võite tellida biojäätmete kui ka segapakendi äraveo Ragn-Sells ASilt.

Biolagunevaid toidu- ja sööklajajäätmeid tuleb eraldi mahutisse koguda majutusteenust pakkuvas ettevõttes ning jaemüügikohas ja toidlustasutustes, kus tekib toidu- ja köögijäätmeid (sh koolid, lasteaiad, hooldekodud, kauplused, kohvikud, tanklad jmt).

NÕUDED MAHUTITELE

Jäätmete kogumismahuti peab olema kompaktne, terve, korralikult suletav ja tõstemehhanismiga varustatud ning jäätmeveokiga tühjendatav.

Mahutite lukustamise korral kindlustab klient nende avamise tühjenduspäeval või tellib vedajalt eraldi teenusena luku avamise teenuse.

Üle täitunud mahuti või mahuti kõrvale pandud mahutivälised pakendatud olmejäätmed viib vedaja ära graafikujärgsel veopäeval. Lisaprügi kogust hinnatakse visuaalselt. Lisaprügi äraveo teenustasu leiate hinnakirjast.

Jäätmevedu toimub E-P kl 7–23. Ragn-Sells palub mahuti välja tänava äärde tuua hiljemalt tühjenduspäeva hommikul kella 7ks. Mahutid võivad asetseda kuni kümme meetrit jäätmeveoki peatumise kohast. Kaugemal asuvate mahutite käsitranspordi eest rakendub mugavusteenuse tasu:

- 11–15 m käsitransport, 80–800 l, 4,20 eurot;
- 16–40 m käsitransport, 80–240 l, 12,00 eurot;
- suurematele kui 800 l mahutitele peab olema tagatud vahetu ligipääs.

Juurdesõiduteed mahutitele peavad olema piisava kandevõimega ja tasased. Talvisel ajal peab mahuti ümbrus ja kaas olema lumest puhastatud.

NÕUDED JÄÄTMETE LIIGITI KOGUMISELE

BIOJÄÄTMED

Biojäätmetest moodustavad valdava osa tahked toidujäätmed. Biojäätmete ehk pruuni konteinerisse sobivad puu- ja köögiviljad ning nende koorimisjäätmed, pagaritooted (leib, sai jmt), liha- ja kalajäätmed, kohvi- ja teepuru koos paberfiltriga, määrunud papp ja paber, pabermassist muna- karbid, majapidamispaber, pabersalvrätid ning toataimed (sh muld ja lõikelilled).

Biojäätmete konteinerisse ei sobi puulehed ja muru, vedelikud (piimatooted, supid, toiduõli jms), tolmuimejakotid, kiletatud/vahatatud pinnaga paber, ühekordsed toidunõud ja -pakendid (ka biolagunevad), tekstiil ja nahk, suitsukonid, metall-, plast- ja klaaspakendid ning ohtlikud jäätmed.

Pane biojäätmed konteinerisse ilma kilekotita. Biojäätmeid on konteinerisse kõige parem panna lahtiselt ja kilekott visata olmejäätmetesse. Konteineri hügieeni ja puhtuse tagamiseks vooderdab Ragn-Sells biojäätmete konteinerid biokotiga. Lisaks võib kasutada ka 100% biolagunevaid või paberist kotte. Kindlasti ei tohi jäätmeid konteinerisse panna tavalises läbipaistmatus või mustas kilekotis. Viimased ei lagune ning tekitavad keskkonnale ohtlikke mikroplaste.

PABER-PAPP (VANAPABER)

Vanapaberi puhul jälgi, et see oleks kuiv ja puhas. Sinisesse vanapaberi konteinerisse sobivad kuivad ja puhtad ajalehed, ajakirjad ning raamatud, pappkastid ja karbid, joonistuspaper ning paberist või papist pakendid. Jälgida tuleks, et vanapaberi konteinerisse ei satuks määrunud või vettinud papp ja paber. Kasutatud ühekordsed pabernõud pange olmejäätmetesse.

PAKEND (SEGAPAKEND)

Pakendeid ei pea pesema, vaid natukene loputama. Pakendiks nimetame igasugust materjali, mille ainuke funktsioon on ümbritseda ostetavat kaupa (nt ketšupipudel, jogurtitops, kommipaber

jmt). Pakendijäätmete ehk kollasesse mahutisse võib koguda nii puhtaid klaas-, metall- kui ka plastpakendeid. Jälgi, et pakendid oleksid puhtad ega sisaldaks vedelikke ja toidujäätmeid. Tihti tõstatub siinkohal küsimus, mida tähendab „puhas“? Kas tõesti tuleb pakendeid nõudepesuvahendiga pesema hakata? Vastus on ei. Tegelikuses piisab vaid pakendi väheste veega kiirest loputamisest.

SEGAOLMEJÄÄTMED

Olmejäätmetesse sobib kõik see, mis sorteerimisest üle jääb. Niisiis ei tohiks rohelisse olmejäätmete konteinerisse kindlasti jõuda biolagunevad jäätmed ega ka vanapaber. Paslik on meenutada, et tolmavad jäätmed pange kilekotti. Ehitusjäätmed, ohtlikud jäätmed, vanad ravimid patareid, akud ja elektroonikaseadmed tuleb viia jäätmejaama ega tohi mingil juhul panna olmejäätmetesse.

Täpsemad sorteerimise juhendid ja näpunäited on leitavad Ragn-Sells veebis: www.ragnsells.ee/sorteeri. Erivärvilisi konteinerid liigiti kogumise lihtsustamiseks on võimalik rentida Ragn-Sells käest. Täiendava rendiinfo saamiseks pöörduge: info@ragnsells.ee.

Millal ja kuidas toimub lepingu sõlmimine?

Märtsi lõpus saadab Ragn-Sells AS kõigile klientidele teavitusega koos kliendilepingu. Ragn-Sells palub kontrollida lepingus olevaid andmeid, vajadusel andmeid uuendada.

Ebatäpsete andmete korral saate neid muuta www.ragnsells.ee/iseteenindus või edastage õige info klienditeenindusele info@ragnsells.ee või helistage 606 0439. Lisaks võib saada ka parandustega lepingu tavaposti teel aadressil: Uus tn 1, Kiviõli 43121 Ida-Viru maakond.

Kuidas saada jäätmeveost vabastust, kasutada ühist jäätmemahutit, kasutada jäätmekotti või liituda korraldatud jäätmeveoga ainult suveperioodil (suvilad)?

Jäätmeveost vabastusi, perioodilise liitumise, ühise mahuti kasutamise nõusolekuid annab ainult Väike-Maarja Vallavalitsus. Vastavate taotluste vormid leiate aadressil: v-maarja.kovtp.ee/korraldatud-jaatmevedu ja lisainfo tel 329 5756

või 5348 8787, e-post leie.nommiste@v-maarja.ee.

Kust ma saan uue veograafiku?

Veograafikust teavitab Ragn-Sells AS märtsi lõpus. Lisaks on graafikuid võimalik vaadata Ragn-Sells AS iseteenindusest www.ragnsells.ee/iseteenindus.

Kuidas väljastatakse arveid?

Ragn-Sells väljastab arved kui täitunud on vähemalt viie euro eest teenuseid. Näiteks kui teie igakuine teenuste arve on 2,5 eurot, siis saadetakse arve iga kahe kuu tagant (2 x 2,50 € = 5 €). Alla viie euro suuruseid arveid väljastatakse igal aastal jaanuarikuus.

Arvete tasuta väljastamise kanalid on: e-posti aadress, e-arve pangas ja Ragn-Sellsi iseteeninduskeskkond. Klientidele, kes soovivad lisaks e-arvele ka paberarvet, lisandub sellekohane lisatasu 1,15 eurot. Paberarve vältimiseks edastage meile enda e-mail (märkides see lepinguvormile või teavitades eraldi klienditeenindust).

Leie Nõmmiste
keskkonnanounik

TEADE

Praegust tervisealast olukorda ja koroonaviiruse taaslevikut silmas pidades, lükkuvad teadmata ajaks edasi 16.–30. märtsil toimuma pidanud jäätmeveoteemalised avalikud koosolekud Väike-Maarjas, Rakkes, Simunas, Kiltsis ja Triigis. Olukorra normaliseerumisel avaldame täiendavat infot Väike-Maarja Valla Infolehe ja Väike-Maarja valla kodulehe vahendusel.

LIIGITI KOGUMINE ON LIHTNE

PAKENDID		
SEGAPAKEND	PAPP- JA PABERPAKEND	BIOJÄÄTMED
		
Loputa vajadusel kergelt, et ei määraks teisi pakendeid ja kotti. Jäta korgid-kaaned peale.	Voldi suured papist pakendid kokku või rebi tükkideks, nii võtavad nad vähem ruumi. Veendu, et materjal on puhas ja kuiv.	Biojäätmed pane konteinerisse lahtiselt, paberkotis või täielikult biolaguneva ja komposteeruva kotiga.
SOBIB ■ Kilekotid ja pakkekile ■ Tooted ümber olnud penoplast ■ Kosmeetika- ja hooldustoodete ning tarbekaupade pakendid ■ Leiva ja saia kotid, singi ja juustu pakendid ■ Salatikarbid ■ Konservikarbid ■ Alumiiniumpurgid ■ Metallkorgid ja -kaaned ■ Piima- ja piimatoodete, mahla- ning veinipakendid	■ Pappkastid ja -karbid ■ Paberkotid ■ Pakkepaber ■ Kleepintidega pappkastid ■ Ajalehed, ajakirjad, raamatud ■ Joonistuspaper	■ Riknenud toit ja toidujäätmed ■ Tahked riknenud puu- ja köögiviljad, nende koored ■ Liha- ja kalajäätmed, kalaluud ■ Muna- ja päklikloored ■ Pabermassist muna-arestid ■ Majapidamispaber ■ Pabersalvrätid ■ Kohvipaks, paberfiltrid ■ Lõikelilled, ilma potita toataimed
EI SOBI ■ Kõrgete temperatuuridega tooted ■ Tooted sisaldav pakend ■ Plastist mänguasjad ■ Kodukeemia, liimi-, värvi- ja teisi ohtlikke aineid sisaldavaid pakendid ■ Mähkmed, hügieenisidemed, kondoomid ■ Pandimärgisega pudelid ■ Plastist ja kummist tooted, mis ei ole pakendid ■ Ehitusmaterjalid	■ Määrunud/vettinud paber ja papp (nt pitsakarp) ■ Pehmepaber (nt tualett-paber) ■ Koopia- või joonistuspaper ■ Fooliumi või kilet sisaldav paber, papp, kartong (nt mahlapakid, raamatukaaned) ■ Munakarbid ■ Tapeet ■ Kasutatud pabernõud	■ Tavalised kilekotid, toidupakendid ■ Kassiliiv, tuhk, suitsukonid ■ Vedelad toidujäätmed, toiduõli, suured kondid ■ Kiletatud või vahatatud pinnaga või kileaknaga paberkotid ■ Kõrgete temperatuuridega tooted ■ Vanad ravimid ■ Mähkmed, hügieenisidemed ■ Tolmuimejakotid ■ Kunstililled, küünlad ■ Lille- ja salatipotid

VAATA LISAINFOT KUUVIIA.EE

RAGN-SELLS AS JÄÄTMEKÄITLUSTEENUSTE HINNAKIRI ALATES 01.05.2021 A.

Jäätmeliik	Mahuti (m³)	Graafikujärgne tühjendus	Graafikuväline tühjendus (tellimisel)	Konteineri rent (kuus)	Konteineri müük
	kilekott kuni 0,05*	2,57	3,86	-	-
	Ettemakstud jäätmekott* 0,1	4,01	6,02	-	-
Olmejäätmed	80 l konteiner	3,20	4,80	3,20	50,00
	140L konteiner	3,54	5,30	3,54	50,00
	240L konteiner	3,98	5,96	3,98	65,00
	370L konteiner	4,84	7,26	4,84	135,00
	600L konteiner	6,28	9,42	6,28	-
	660L konteiner	6,91	10,37	6,91	240,00
	770L konteiner	7,39	11,09	7,39	245,00
	800L konteiner	7,68	11,52	-	-
	1100L konteiner	9,60	14,40	9,60	270,00
	1500L konteiner	11,78	17,66	11,78	550,00
	2500L konteiner	17,45	26,17	17,45	770,00
	4500L konteiner	27,48	41,22	27,48	1045,00
Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	80L konteiner	1,28	1,92	3,20	75,00
	140L konteiner	1,42	2,12	3,54	75,00
	240L konteiner	1,58	2,36	3,98	99,00
	240L konteiner	0,80	1,20	3,98	99,00
	600L konteiner	1,26	1,88	-	-
Paber ja kartong	660 L konteiner	1,38	2,06	6,91	360,00
	770L konteiner	1,48	2,22	7,39	360,00
	800L konteiner	1,54	2,30	-	-
	1100L konteiner	1,92	2,88	9,60	405,00
Segapakend	240L konteiner	0,80	1,20	3,98	99,00
	600L konteiner	1,26	1,88	-	-
	660L konteiner	1,38	2,06	6,91	360,00
	770L konteiner	1,48	2,22	7,39	360,00
	800L konteiner	1,54	2,30	-	-
	1100L konteiner	1,92	2,88	9,60	405,00

*Ragn-Sellsi logoga jäätmekott. Teenustasu sisaldab jäätmekoti maksumust.

Vaikus ja rahu Väike-Maarja vanal kalmistul. Fotod Heili Talpsepp

Hauaplatsid nõuavad hooldamist ka palju aastaid pärast matuseid

Kalmistu on teema, mis väga inimesi ei köida. Tegemist on kohaga, kuhu sängitatakse meie seast lahkunud kallid inimesed ning pigem on tunded vastumeelsed ja kurvad, mis selle sõnaga seonduvad. Minule on kalmistud huvi pakkunud hoopis haljastuse poolest. Sellised korrapärased hauaplatside ja nende vaheliste radade ruudustikud seavad ranged piirangud loodava haljastuse üle kogu kalmistul: ala peab moodustama ühtse terviku, iga pisike omanäoline hauaplatz annab panuse üldilmesse. Platsi korrasoleku eest vastutavad loomulikult maetu lähedased, aga ka meie kõik, kes ei ole küll maetu sugulased, kuid hindame lahku-nu mälestust ja eluajal tehtut.

Väike-Maarja kalmistutel on vaja eemaldada hulga suuri, vanu ja ka ohtlikke puid. See loob paremaid võimalusi erinevate valgusnõudlike taimede kasutamiseks kalmudel. Kahjuks on Väike-Maarja kalmistute hauaplatsidel liiga kõrgeks kasvanud hekke ja üksikuid puid. Kalmistumeistriga nõu pidades, on võimalik platsikasutajatel sellele murekohale lahendus leida.

Suuremate tööde korral hauaplatsil – puude ja põõsaste eemaldamine, hauatähise paigaldamine või eemaldamine korrastamiseks, kalmu kujundamine, istutustööd, piirete rajamine – tuleks teavitada planeeritavatest tegemistest kalmistumeistrilt.

Kalmukujunduses kasutatavad taimed peavad jääma kalmu piiridesse ning ei tohiks segada liikumist radadel ega takistada naaberkalmudele pääsemist. Lubatud on kasutada madalakasvulisi puid, põõsaid, rippoksalisi leinavorme ja okaspuude minivorme. Kõrgekasvuliseks loetakse puu kõrgust üle kuue meetri ja isetekkelised seemnest kasvama läinud (vahtrad, saared, kased, kuused) tuleb õigeaegselt eemaldada. Viimata peab rohkelt juurevõsu ajavaid lehtpõõsaid nagu sirel, enelad, kibuvitsad.

Põlenud kalmuküünlad viska ära, ära kogu.

Tööriistu pole sobilik põõsas hoiustada.

Kalmul kasutatav taim võiks olla kõige rohkem inimese kõrgune (poolteist kuni kaks meetrit), heki kõrguseks aga oleks sobilik pool kuni kõige rohkem meeter. Taimi võra ulatus peab mahutama kalmule ning peab olema sobivas suuruses, ehk mitmekohalistel platsidel saab kasutada laiemat võraga taimi. Ühekohalisele aga sobivad siiski ainult okaspuude minivormid, madalakasvulised põõsad ja püsililled.

Hauaase pinda saab katta liivaga, killustikuga, pinnakattetaimedega. Liiva ja killustiku kasutamise puhul tuleb arvestada, et järgnev hooldus seisneb umbrohtude eemaldamiseks ning seda tuleb edaspidi teha korrapäraselt, et vältida kalmu rohtumist. Pinnakattetaimede kasutamise korral on kõige olulisem istutusjärgne umbrohtude eemaldamine, selle ajani, kuni taim pinna on katnud, mis vähendab võimalust umbrohtudel kasvama minna. Haua kaunistamiseks ei soovita kasutada kunstmaterjalist lilli ja oksa, sest need ei sobi üetingimustesse. Nende

Elupuu on oma kasvult katnud kogu haua.

Juurevõsudega levinud enelas pole kalmule sobilik.

kasutamine on õigustatud ainult pimedas ruumis või nurgas, kus puudub looduslik valgus.

Hauatähis asetatakse peatsisse ja tekst jääb suunaga itta. Perekonna rahulal asetatakse kõik hauaplaadid ühele joonele. Hauatähiste ja rajatiste paigaldamine, rajamine ning teisaldamine nt parandustöödeks tuleb kooskõlastada.

Kevad on aeg, kus tuleb ka hauatähis, eriti suured ja kõrged, hoolsa pilguga üle vaadata. Kergelt viltu vajunud annab see juba märku sellest, et mingil hetkel vajub see küll ja võib puruneda. Hauatähise sirgeks seadmiseks ja ka sirgena püsimiseks tuleb teha korralik ja tugev aluspinna.

Pingi kasutamisel hauaasemel peab see sobima platsi suurusega ja välimus võiks olla pigem tagasihoidlik. Kui pingi vajadus pole põhjendatud ja seda tegelikult ei kasutata istumiseks, siis võiks kaaluda selle eemaldamist, eriti kui pink on katki või selle välimus on räämas.

Kasutatavaid tööriistu pole sobilik hoiustada puude võrades, või põõsaste all, kuna see riivab silma ja pigem rikub kenasti korrastatud kalmu ilmet. Pealegi kipuvad plastikust veenõud tuulega rändama minema. Sama lugu on ka põlenud hauaküünaldega, nende koht on siiski prügikastis, mitte hauaplaadi taga või kõrval asuvas põõsas.

Sageli tekib kalmu kujundamise ja hooldamise käigus mitmesuguseid

Juurevõsudega levinud sirel on katnud kogu haua.

Malmrist vajab värskendust.

jäätmeid. Jäätmemajanduse paremaks korraldamiseks tuleb need vastavalt liigile koguda erinevatesse kohtadesse.

Biolagunevad jäätmed – lehed, taimede pealsed, juured, oksad – ladustatakse kompostimisalale.

Mittelagunevad jäätmed – pargade, kimpude alused, lilleseade oasid, küünlad, roostetanud küünlajalad, katkised lillevaasid, lillepotid, pärjalindid – viia prügikasti. Pärjalindid võib ka rulli keerata ja kalmule maha matta. Kalmistu prügikonteiner ei ole olmeprügi ja ehitusjäätmete toomiseks sobilik koht.

Kalmistu on üldkasutatav maa-ala, mille kasutamist ja korrashoidu haldab kalmistumeister. Meie eesmärk on puhas ja hooldatud haljasala ning selle saavutamiseks peavad ka kalmud hooldatud olema. Ühiselt suudame sellega toime tulla ning käitudes hoolivalt ja säästlikult muudame end ümbritseva keskkonna kenamaks.

Heili Talpsepp
Väike-Maarja kalmistumeister

Isetekkeline saare istik.

Kastmisnõusid ei sobi hoiustada puu võras.

Noorendamist vajav hekk.

Viltu vajunud hauatähis.

Väsinud pink.

SADA KORDA MÕÕDA, ÜKS KORD LÕIKA

- Kui soovite kallil kalmule istutada mõne puu või põõsa, küsige asjatundjalt alati järele, kui suureks see kasvab. Näiteks torkav kuusk ehk rahvakeeli saksa kuusk on väiksena küll kena, aga ühel päeval võite sellega püsti hädas olla: suur puu varjab hauaplatsi ära, sinna ei saa enam kedagi juurde matta ja kõigele lisaks prügivad suured puud kalmu üsna kõvasti.
- Samal põhjusel juurige oma hauaplatsilt juba väiksena välja tammed, vahtrad ja pihlakad, mis on seal ise kasvama hakanud. Suuri puid on kalmistult keeruline maha võtta. Pealegi on kalmistul puu mahavõtmine väga tülikas ja kõigele lisaks tuleb platsilt välja juurida ka känd ning see on ikka päris raske töö.
- Ärge istutage kalmistule taimi, mis ajavad teistele platsidele juurevõsusi või paljunevad seemnetega. Sellised laiutajad on näiteks sirel, hõbepuu, lumimari, väike igihali, piibeleht ja valge kukehari.
- Kallid graniitkillustik ei ole surnuaial hea pinnasekate, sest seda on väga raske lehtedest ja umbrohist puhas hoida. Umbrohu vastu ei aita seegi, kui panete killustiku alla kile või geotekstiili, sest killustiku vahele koguneb kiiresti pinnast, kuhu kinnitavad oma kannu umbrohuseemned.
- Uurige alati järele, missugused nõuded kehtivad kohalikul kalmistul, nii pääsete hilisematest sekeldustest.

Tulge sõlmima hauaplatsi kasutamise lepingut!

Kalmistul peaks igal hauaplatsi hooldaja olema sõlminud kalmistumeistriga hauaplatsi kasutamise lepingu. Neid saab sõlmida kalmistumeistrite juures või kalmisturegistris www.kalmistud.ee kaudu. Leping sõlmitakse 25 aastaks ning sellesse märgitakse kasutaja kontaktandmed, hauaplatsi suurus, maetute nimed ja daatumid. Leppe sõlmimisel saab kalmistumeister hauaplatsi kasutajat teavitada hauaplatsi läheduses

toimuvatest heakorratöödest või muudest kalmistu toimingutest. Hauaplatsi kasutamise lepingu sõlminud inimesed saavad kalmisturegistri kaudu kontrollida sisestatud andmeid ning muutmise vajadusel pöörduda vastava kalmistumeistri poole.

KALMISTUMEISTRITE KONTAKTANDMED:
Väike-Maarja kalmistumeister Heili Talpsepp, tel 516 1809 ja

e-post heili.talpsepp@v-maarja.ee.
Simuna kalmistumeister Mirjam Kesküla, tel 524 7944 ja e-post mirjam.keskyla@v-maarja.ee.
Ao kalmistumeister Aili Uustalu, tel 524 6501 ja e-post aili.uustalu@v-maarja.ee.

Leie Nõmmiste
keskkonnananõunik

Märtsiküüditamisest möödub 72 aastat

Suur Siber täis on virulaste haudu.
Ei põrmud võõras mullas rahu saa.
Nad koju igatsevad. Tuulte kaudu
veel nende hala kuuleb Maarjamaa...

V. Osila

25. märts 1949 a - küüditamisohvrite mälestuspäev.

Kui pärast sõja lõppu Eestis 1944. a jäeti ennesõjaaegsed talud enam-vähem samades suurustest ja lubati talupidamist jätkata, siis 1947. a löödi maksud peale. Edukatele majapidamistele (kulakutele) määrati kõrgemad lõivud. Nii loodeti, et talupidajad hakkavad kolhoose looma ja edasi sealt riigile laekuvate maksude abil arendama rohkem sõja- ja rasketööstust. Kuna metsavendlus ei olnud veel lõppenud, siis sel moel loodeti ka see ülesanne täita. Paljud ei astunud aga sellele vaatamata kolhoosi ja siis määrati keeldujatele suuremad maksud.

Minu kodukülas oli mitu peret, kes 1949. a ei astunud kohe kolhoosi ja tasu tõusis iga aastaga kahekordseks. Isa maksis 1949. a 17 000 rubla, olles eelnevalt müünud noore hobuse ja muid saadusi. Järgmisel aastal oleks pidanud maksma 15 000 rubla. Nii pidigi „vabahtlikult“ asuma ühistööliste rivi. Oli hulk aastaid Võiveres tallimees. Koos vendadega aitasime hobuseid joota ja sai mõnigi kord ratsutada. Töölt tulnud hobused tuli viia karjamaale või niidetud heinamaale, kus kasvas uus rohi. Vanemad inimesed mäletavad, milline oli esimestel aastatel kolhoosilelu – näljaga pooleks.

Aga samal 1949. a kevadel viidigi ka kodukülalt Võiverest kahest perest inimesi Siberisse. Vaatasin tagatoa

Märtsiküüdistamise aastapäeval Memento ühenduse liikmed koos küüditatute ja nende järeltulijatega Rakvere jaamas (vasakul) ning Rakvere tammikus Okaskrooni mälestusmärgi juures. Foto Jüri Kalvet

aknast, kui hobune läks põlluvaheteel järgi Pällo perele. Ree tagumise otsa peal oli sõdur, täagistatud püss õlal, aga kes oli kamandatud voorimeheks, ei märganud tol ajal küsida. Pällo peres oli kolm last: kaks poissi ja üks tüdruk. Pärast vabanemist sai temast noorema venna naine. Lisaks veel ema ja vana-ema (Hindrikus). Kes sai varanduse ja loomad – eks see oli vallas juba varasemalt määratud. Nii toimetati Eestis igalpool ja tihti said jagajad „matti võtta“. Paljud mälestusi kirjutanud inimesed on märkinud üldise ülbuse ja võika käitumise kõrval ka üksikuid inimlikumaid juhtumeid, kus isegi sõdurid valasid pisaraid ja aitasid asju pakkida ning andsid nõu, mida kaasa võtta.

Nõnda palju veel, et igal pool aeti kokku volinike koosolekuid, et arutada külvitöödeks või valimisteks ettevalmistamist. Simuna koolimaja saali oligi hulga inimesi kokku kutsutud, kuid siis tulid sõdurid, piirasid maja ümber ja kedagi enam välja ei lastud. Hiljuti kõrges eas lahkunud Hilda Koppel rääkis, et pidi rinnaastalt toitma minema – lubati, aga pidi nn koosolekule tagasi minema.

Selle okupatsiooni nimi oli „Priboi“ ja jaanuarikuus 1949 anti välja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus „Kulakute ja nende perekondade, illegaalselt elavate või relvastatud kokkupõrgete ajal tapetud ning süüdimõistetud bandiitide ja natsionalistide perekondade, vastupanutegevust jätkavate legaliseeritud bandiitide ning nende perekondade, samuti represseeritud bandiitide abistajate perekondade Leedu, Läti ning Eesti territooriumilt väljasaatmise kohta“. Kohalikud sh Eesti võimehed andsid oma määruse sarnase pealkirjaga välja 22. märtsil 1949. a. Seda kõike saab täpsemalt lugeda internetist, kui sisestada otsingusõna „Märtsiküüditamine“.

Kokku küüditati kolmest Balti vabariigist 87 000 inimest sh Eestist üle

20 000 inimese. Küüditamise läbiviimiseks kasutati loomavaguneid, kuhu olid sisse ehitatud hädavajalikud urkad (nn WC-d). Ühte vagunisse mahutati umbes 50 inimest. Igas vagunis oli üks arst ja öde, määrati ka vagunivanem. Teel surid paljud rinnaastad ja Siberis peamiselt vanurid, aga ka lapsed.

Praegusest Väike-Maarja vallast viidi Venemaale 573 inimest (see ei pruugi muidugi täpne olla, sest hiljem on valdade piirid muutunud). Eesti peamine küüditamise juht oli Nikolai Karotamm, kes oma Moskvasse saadetud kirjas selgitas, et on vaja „kulakluse kui klassi likvideerimiseks nad ENSV piiridest välja saata“. Pärast küüditamist liikus ka jutt, et keegi kõrgematest parteijuhtidest olevat tahtnud küüditatuid jätta Eestisse – põhiliselt kaevandustesse. Küüditajaid (sõdureid, parteiaktiive, voorimehi, operatiivtöötajaid nn volinikke jt) oli kokku umbes sama palju kui küüditatuid.

Asumisel suri 15 % väljasaadetuist. Tagasi hakati laskma alles peamõrtsuka Stalini surma (1953 a). Selleks kulus aga mitu aastat asjaajamist.

Seda saab taaskord internetist lugeda, aga lühidalt kirjutades, siis tehti palju kitsendusi. Esialgu lubati taga-

si vanurid ja töövõimetud, kes võisid elama asuda samas piirkonnas, kust nad välja saadeti. Eestisse ei lubatud tulla aga neil, keda on karistatud eriti raskete kuritegude eest: Eesti endise valitsuse liikmetel, kodanlike poliitiliste parteide jt juhtivatel tegelastel. See seadus tunnistati kehtetuks alles 1965. a.

Koguteos „Valge raamat 1940-1991, Eesti rahva kaotustest okupatsioonide läbi“, valmis repressiivpoliitika uurimise riikliku komisjoni töö tulemusena ning riigikogu, Eesti Vabariigi valitsuse ja justiitsministeeriumi toetusel. Komisjoni esimees Vello Salo (tuntud kui soomepoiss ja Pirita kloostri peapiiskop). Ka autoreid on palju, umbes kümme.

Kohtuprotsessid küüditajate üle toimusid alles Eesti iseseisvuse taastamise järel. Üks tuntum kohtualune oli Arnold Meri (oli NSV Liidu kangelase ordeni kavaler) koos veel kahe kaas-süüdlasega Saaremaalt. Eks tuntuid tegelasi ENSV ajast oli teisigi, näiteks Vanemuise teatri lavastaja Kaarel Ird ja kirjanik Uno Laht, kes olid osaliselt 1949. a küüditamisel. Eestlaste küüditamist on uurinud veel Hilda Sabbo, kes sai 1990ndate aastate algul Moskvast uurida arhiivimaterjale ja kirjutas väga põhjaliku teose „Võimatu vaikida“, kuid praegu (Putini ajal) ei pääse sinna enam ligi. Ka Aadu Must sai kaua aega vene arhiivides sama teemaga tegeleda. Praegu ilmselt mitte.

Küüditamisest on Eesti filmidest viimasel ajal tuntum „Seltsimees laps“, aga naaberrahvastelgi (lätlastel) on häid filme samal teemal.

Okupatsiooniohvritele on Rakvere tammikus mälestusmärk „Okaskroon“. Seal käivad pärgi panemas paljud vanemad inimesed, kes pidid üle elama Siberi aastad. On ka nooremaid Memento ühingu liikmeid või neid, kelle sugulased olid küüditatud. Meenutatakse kõikide küüditamiste (ka 14. juuni 1941) ohvreid.

Jüri Kalvet
pensionär

Siber, metsatöödebrigaad Semjonovkas. Foto rahvusarhiiv

Küüditatud laps. Foto rahvusarhiiv

Märtsiküüditamine 1949. aastal viis Siberisse üle 20 000 eestlast. Foto erakogu

Tule ja süüta küünal!

Lihnte luuletus

kord öeldi õnn tuli õuele
ja õu sai õnne täis
õnn tuli siis ka kambris
ja kamber sai õnne täis
viimaks õnn tuli sahvrisse
lauta ja aita ka
rõivad veel mahtusid kohvrissi
siis pidi minema.

Jüri Üdi

EELK Väike-Maarja kogudus soovib kogukonnaga ühendada jõud ja kogub annetusi leinamaja taastamiseks. Foto Kristel Kitsing

Mis saab olla parem võimalusest iga päev oma koduuksest välja astuda ja meelepärasel ajal taas naasta? 1949. aasta 25.-29. märtsil küüditati Ees-

tist Siberisse üle 21 000 inimese. Aeti kodudest

välja ja igaveseks...

Meenutame asumisele saadetuid 25. märtsil küünalde süütamisega kirikaas asuva leinamaja juures. Kavandasime mälestusõhtut kõnede ja perelugude jutustamisega, kuid kahjuks ei saa üritus toimuda planeeritud mahus. Saagu tänavusest vaiksest omaette meenutamisest sissejuhatuse uuele traditsioonile, mille viiruse taandudes viime ellu kogukonna mälestuspäevana järgmisel aastal.

Samas soovib EELK Väike-Maarja kogudus meenutushetkega leinamaja juures kutsuda kogukonda ühendama jõud igale inimesele nii vajaliku tavandihoone taastamiseks. Kogudus on võtnud oma südameasjaks leinamaja taas üles ehitada ning kutsume kõiki, kes vähegi soovivad kogukonna ühisprojekti panustada, tegema kas või väikestki annetust leinamaja taastamiseks.

Tänutäheks jäädvustame kõigi üle 50 euro suuruste annetuste tegijate nimed leinamaja seinal mälestustahvlil.

Leinamaja taastamise toetamiseks saate annetada EELK Väike-Maarja koguduse kontole: Swedbank EE652200001120247658 märksõnaga „Sihtotstarbeline annetus. Leinamaja“.

Teostame leinamaja taastamise ühistööna ja loome esindusliku koha oma kallite lahkunute viimsele tee saatmiseks.

Küünalde süütamine küüditatute mälestuseks toimub leinamaja juures neljapäeval, 25. märtsil kell 18-20. Küünlaid jagab Väike-Maarja kogudus ja annetusi saab teha ka korjanduskasti.

Kaire Kislov

Siiri Kanarbik: eesti keelt aitavad väärikalt hoida tarkade õpetajate targad õpilased

14. märtsil on emakeelepäev. See on seotud Kristjan Jaak Petersoni sünniaastapäevaga, kuna tema püstitas oma luuletuses „Kuu“ esimese eestlasena retoorilise küsimuse: „Kas siis selle maa keel laulu tuules ei või taevani tõustes üles igavikku omale otsida?“. Meil, eestlastel, on väga vedanud, et meil on oma keel, oma riik ja eestikeelne haridus.

Simuna kooli eesti keele ja kirjan-duse õpetaja, huvijuht Siiri Kanarbik sõnas, et keele säilimine on meie endi kättes.

Kust pärineb Sinu huvi eesti keele ja kirjanduse vastu? Mis andis tõuke õppida eesti keele ja kirjanduse õpe-tajaks?

Mängud keelega ja keelemängud on mind köitnud juba lapsepõlvest. Mängisin puukuuri taga pakkude otsas kooli, õpilasteks mängukaru, mõned kummalise imetabase soenguga nukud ning kahel korral nädalas autolavkat ootama kogunenud külaelanikud. Lu-gesin õpilastele raamatuid ette, tegin erinevate tegelaste häälsusi. Lõbus oli. Uusi raamatuid ostis isa, nii eesti-, vene- kui saksakeelseid, ja mina muud-kui lugesin. Mõnikord proovisin eesti- ja muukeelseid lauseid kokku panna ja lasin õpilastel neid tõlkida.

Naabripoiss, kes mõnikord mu tun-di sattus, laulis ühtlugu:

Vihma sajab kak s vedra
Skoro budet Narva
Milõi ütles nitševo
Sind saab näha harva
Oh dorogaja
Sind ma jätan maha
Naidu druguju
Kel palju raha
Löiming missugune!

Kuu-uurija kõndis pärast töö-ööd mööda liigniiske vee-eelse maa-ala jää-äärt nagu loo-ootel tüdruk tantsu-saalis, et maksta ära rüü-üür – milline värvikas lause!; õppige pähe, harjutage hääldamist, proovige lahti arutada lau-se mõte, mängige...

Eesti keel, mu arm, on nii nüansiri-

Keel on pidevas muutumises. Foto Kristel Kitsing

Käbi ja Känd osalesid oma kooliajal lugematutel etlejate konkurssidel. Foto era-kogu

kas. Sellist keelt tahaks väga õpetada.

Kas oled rohkem keele- või kirjandus-inimene?

Armastan keelemängu. Maalehe „Naeri“ lehekülj on eesti keele tunniks ülimalt tänuväärne materjal. Mõni värske näide (ML 04.03.2021): Vean seanahka. Teha pakkumisi (J. Paet). Kui käsi peseb kätt, siis pääsevad puhtalt mõlemad (A. Ülveste). Õpilased „lahkavad“ mõnuga selliseid lauseid ja mõtlevad isegi neid välja.

Raamatute, eriti uute raamatu lõhn erutab niivõrd, et ööd jäävad lühike-seks ja muru võib 15 sentimeetrist isegi pikemaks kasvada. Aga lugemine on ju ainus, mis loeb.

Milliseid huvitavaid eesti keele ja kir-janduse tunde ja selle valdkonna üri-tusi mäletad oma koolipõlvest?

Hiljutisel klassikokkutulekul mee-nutasime, kuidas korraldasime matku nn salapärasesse kohtadesse. Kaasas võileivad ja mitteresoojapidavas termoses tee, mille tavaliselt järve äärde või võpsikusse jõudes tegime lõkke üles, söime kaasavõetud toidu ära ja hakkasime näidendit lavastama. Näitlejateks meie ise, puud ja kivid, kannud ja vede-lev kola. Tegime teatrit. Eks mõnikord jäljendasime õpetajaid või värvikaid kolhoositöölisi või veidraid külatolaseid ka.

Kui lavastust teha ei viitsinud, ju-tustasime lihtsalt lugusid. Mõlesime neid ise välja või vestsime neid, mida olime kusagilt kuulnud, lugenud. Kui

ära väsisime, vantsisime koju tagasi.

Väga palju korraldasime luuleõhtuid – katsime kauni laua pereliikmete poolt tehtud kõrgutistega. Kindlasti süütasi-me küünlad, keegi mängis kitarri või klaverit ning lugesime oma lemmik-luuletusi. Mina esitasin Jaan Kaplinski, Doris Kareva, Juhan Liivi, Katre Ligi, Aleksander Puškini jpt luuletusi. Ave Alavainu read saadavad veel praegu meie koosviibimisi:

Ja ma eksin ja eksin ja eksin
elu peateelt aguli varju –
olen süüdi, et leidmatut otsin
ja sealjuures appi ei karju.

Mida oled teinud õpetajana, koolijuht-konna esindajana, et lapsed paremini keelt ja kirjandust õpiksid?

Olen innustanud, meelitanud, kavaldanud, pahandanud, palunud, veiderdanud, ärritanud, vihastanud, soovitanud, ette lugenud... ja jälle taas algusest alustanud.

Millised keeleeksimused on eksijale kõige ohtlikumad?

Enesekindlad eksijad hävitavad eesti keele, sest nad ei suuda, ei taha, ei oska mõelda, et nad võivad eksida. Keel on pidevas muutumises, keel elab, areneb; on nii kaunis, kui väärilikalt me temaga ümber käime.

Tundub, et tänapäeval ei ole keeleli-ne korrektsus ja täpsus just aukohal. Kuidas peaksid vea märkajad (asja-tundjad) reageerima normist erine-

vate (vigaste) vormide, väljendite, sõnade kasutamisele tekstides, mis on üldsusele suunatud? Kas peaks jätma tähelepanuta, alati paran-dama ja nõudma reeglile vastavat vormi või muutma reeglit? Üks elupildike luuletaja Wimbergilt: /---/ päris eesti keelt räägib isegi see saattejuht tütarlaps kelle hää! kõlab tuhandetes autodes tuhandetes konttorites ja poodides üle kogu vabariigi ta räägib: mulle-äää väga meeldib-äää Eestis-äää reisida-äää ja see võtku kas või kurat on päris eesti keel kole ja kesine aga päris /---/

Eesti keele saatuse on meie, eesti keele kasutajate, kättes.

Mida tahaksid muuta praeguses koo-lis emakeele ja kirjanduse õpetami-ses?

Poetess Anna Haava vastab minu eest:

Köögis seisab - ootab, ootab
meie armas emakeel...
Kulla härrad, proudad, preilid,
laske tupp eesti keel.

Laske tema lausa saali,
paluge ta laudagi –
imelikud eesti saksad,
võtke mõistust vähegi!

Oma kurba maskeraadi
ärge harrastage nii...
Harjutage oma aju
avaramaks ometi!

Köögis seisab, ootab vahvalt
paljukannatanud keel:
saalis sasisevad öled,
pillerkaarib kadak veel...

Mis laadi koolitusi vajavad eesti keele ja kirjanduse õpetajad?

Oluline on, et õpetaja end pidevalt täiendab, arendab. Tark õpetaja leiab enda jaoks olulised koolitused kindlas-ti üles. Mina tahaksin sellist koolitust, kus mind õpetatakse, milliste nippi-dega leiaksin igas lapses üles poeedi, kirjaniku, keelevalvuri.

Kuidas vähendada emakeeleõpetajate töökoormat?

Koorem on täpselt nii suur, kui kan-da viitsid.

Kuidas peaksid teiste ainete õpetajad õpilaste hea keeleoskuse saavutamisi-

sele kaasa aitama?

Kui iga õpetaja oma ainet õpetades oleks ka keeleõpetaja, oleks emakeele õpetaja kõige auväärsem kõikide õpe-tajate seas.

Kas gümnaasiumi lõpueksam eesti keeles peaks olema e-eksam?

Kindlasti mitte. Paber ja tint jäägu igavesti saatma mistahes kooliastme eesti keele eksamit.

Kas on põhjust muretseda õpilaste vä-hese huvi pärast eesti keele ja kirjan-duse vastu?

Võru keeles kõlaks vastus nii:

Mis tetä viil, om vaia ärä tetä,
ei saa sa terve elo hinnäst pettä.
Kõik aig üts tüü om takan aanu tõist,
hää, et ka uma pää nüüt toda mõist.
(allikas: www.wi.ee)

Kuidas julgustaksid noori õppima ees-ti keele ja kirjanduse õpetajaks?

14. märtsil on emakeelepäev. Kris-tian Jaak Petersoni sünniaastapäev. Just tema kirjutas 203 aastat tagasi eesti keele kohta:

Kas siis selle maa keel
laulu tuules ei või
taevani tõustes üles
igavikku omale otsida?

Eesti keel peab kestma aegade lõpuni ja seda aitavad väärilikalt hoida tarkade õpetajate targad õpilased.

Kristel Kitsing
toimetaja

Pool sajandit keeleõpetaja ametit pidanud idavirulane Meinhard Laks (1922–2008) algatas 90. lõpul ülemaalse liikumise emakeele toetuseks ja kaitseks. Emakeelepäeva hakati tema eestvedamisel tähistama 1996. aastal luuletaja Kristjan Jaak Petersoni sünniaastapäeval, 14. märtsil. Aastal 1999 sai päev riiklikuks tähtpäevaks.

Wiedemanni keeleauhinna laureaat on Jüri Viikberg

Valitsus otsustas määrata riigi F. J. Wiedemanni keeleauhin-na Jüri Viikbergile pühendu-nud töö eest eesti murrete, väliseestlaste keele ja keelekontaktide uurimisel ning õpetamisel.

Haridus- ja teadusminister Liina Kersna õnnitleb laureaati ning tänab teda tulemusliku teadustöö ja panu-se eest, mille Jüri Viikberg on andnud eesti keele uurimisse, õpetamisse ja keele eluüli kindlustamisse. „Ta on wiedemannilikult põhjalik ja laia haar-dega keelemees, kes avaldab kaalukaid teadustöid, koostab sõnaraamatut, õpetab ülikoolis ja tutvustab pidevalt oma uurimistulemusi ka ühiskonnas laiemalt,“ märkis Kersna.

Jüri Viikberg on töötanud pikka aega Eesti Keele Instituudis, samuti Tallinna Ülikoolis ja Uppsala Ülikoolis. 1989. aastal kaitses ta Tartu Ülikoolis doktorikraadi väitekirjaga Siberi eest-

laste keelest „Eesti keelesaared Siberis (tekkimine, areng, kontaktid)“.

Jüri Viikbergi peamised uurimis-valdkonnad on eesti muredd, välis-eestlaste keel ja kirjakeele ajalugu. Ta on juhtivaid murdeuurijaid, kellelt il-mus äsja „Eesti murrete grammatika“, mis ühtlasi on esimene tervikülevaade eesti murrete grammatilisest ehitu-sest. Jüri Viikberg on koostanud ja toi-metanud ka mahukat „Eesti murrete sõnaraamatut“ ning ta on kõrgkoo-liõpiku „Eesti muredd ja kohanimed“ üks autoreist. Murdeuurimise kõrval on Jüri Viikberg pühendunud ees-ti keele ajaloo, mille seletamisel on tema tähelepanu pälvinud keelekon-taktid, väliseesti keel ja laensõnavara.

Jüri Viikberg on üllitanud üle saja teadusliku ja populaarteadusliku pub-likatsiooni. Pühendunud õppejõuna on ta innustanud üliõpilasi otsima vastu-seid eesti keele kujunemise eri tahku-

dele ja hindama eesti keele mitmeke-sisust. Lisaks on ta osalenud paljude erialaste töörühmade ja valdkondlike komisjonide töös.

Jüri Viikberg on oma kaaluka uu-rimistöö tulemusi vahendanud laiale kuulajas- ja lugejaskonnale ka väl-jaspool ülikooli, olles sage esineja nii kodu- kui ka väliseestlaste keeleüri-tustel. Tema loengud, ettekanded ja muud esinemised on rüütatud muhe-dasse keelekasutusse, rikastades lisaks sisulisele kaalukusele ka kuulajate kee-lekogemust.

F. J. Wiedemanni keeleauhind mää-ratakse igal aastal ühele isikule väl-jajapaistvate teenete eest eesti keele uurimisel, korraldamisel, õpetamisel, propageerimisel või kasutamisel. Aasta tagasi määrati Wiedemanni keeleau-hind Helle Metslangile, esimesena sai selle 1989. aastal Henn Saari.

Auhinna suurus on 65 000 eurot.

2021. aastal valiti Wiedemanni keeleauhinna laureaadiks Jüri Viikberg. Foto Ave Maria Möistlik

Perekonnaloo ja kodu-uurimise ABC

Keerulistel aegadel võib oma perekonnaloo või kodupaiga uurimine anda ootamatult tugeva piidepunkti. Eesti lugu koosneb meie kõikide uni-kaalsetest lugudest, mis põhinevad mätlul. Lood on meie identiteedi alus. Hoides ja edasi kandes perekonna ja kohalugu, kanname edasi otsivat vaimu, eestlaste põnevat ajalugu.

Kuidas alustada, kui varasemalt pole perekonnaloo või kodu-uurimisega seost olnud? Alljärgnevalt leiad mõned soovitused perekonna- loo ja kodu-uurimiseks.

PEREKONNALOO UURIJALE

- Alusta kodusest fotokogust. Kui Sul ei ole reaalselt fotoalbumit, vaid on digitaalne, siis te-gele sellega. Mitte just liiga tihti ei jõua inime- sed fotokogu korraliku süstematiseerimiseni. Kirjuta kõikide paberfotode taha kuupäev ja/või aastaarv, inimeste nimed, ka foto tegemise koht. Digifotosid saab süstematiseerida sarnaselt pa-berfotodele ning koondada neid kas teemade kaupja või ajalises järjekorras.

- Koonda kokku oma kodus leiduvad ajalooli- sed dokumendid, hinda nende seisukorda ja leia säilitamiseks sobiva suurusega ümbrised.

- Sea sisse kaustik enda lugudega, kuhu üles märkida kõik enda mälus olevad pildid ja seosed teadaolevate sugulastega.

- Enne kui sukelduda perekonnaloo arhiiviko- gusse Saaga, leia endale sobiv raamat, mis toe- tab perekonnaloo uurimist. Näiteks Aadu Musta 2015. aastal ilmunud raamat „Perekonnaloo uu- rija käsiraamat“. Professor Aadu Must aitab ra- matu minna üles leida kümnetesse arhiividesse peidetud esivanemate lood. Kui raamatut ei lei- du enda või sõbra raamaturiulis, saab raamatu- kogude e-kataloogi Urram abil (www.lugeja.ee) teada, millises raamatukogus on olemas sobiv raamat ja seda vajadusel ka kohapeale tellida.

- Populaarsest sugupuu portaalist Geni võib leida juba olemasolevaid andmeid, kuid neisse tuleb kahtuda ka allikakriitiliselt.

- Neile, kes on rohkem interneti kui raamatu usku, siis on abimeheks Eesti Isikuloo Kesku- se veebilehelt menüüst „Ise uurimine“ leitavad Fred Pussi juhised. Kindel abimees on ka pere- konnaajaloo foorum veebiaadressil isik.ee/foorum.

- Head nõu saab alati ka Eesti Genealoogia Seltsilt: www.genealoogia.ee.

Sugupuu uurimine võib võtta laiemad mõõt- med ja kergesti võib kasvada huvi rohkem teada saada oma talu ja küla kohta. Allolevalt mõned juhtnöörid alustavale talu- ja külaloo uurijale. Sugupuu- ja kohaajaloo uurimine on omava- hel seotud ning tihti saab uurimiseks kasutada samu allikaid.

KODU-UURIJALE

- Alusta oma koduküla või huvitava piirkonna loo uurimist intervjuudest vanemate inimeste- ga. Praegusel koroonal leviku ajal ei saa me neile külla minna, aga telefoni teel on võimalik suhel- da. Vanematele inimestele võib oma lugude rää- kimine ja meenutamine olla ka emotsionaalselt turgutav. Kirjuta need lood üles ja lisa juurde rääkija nimi, vanus, elukoht ja aastaarv. Küsi, kas neil on ka fotosid, mis peegeldaks omaaegset keskkonda.

- Meie vallale hästi tuttav Eduard Leppik on teinud hindamatu töö Lääne-Virumaa kohani- mede kogumisel. Koroonapiirangute tõttu ei saa külastada Väike-Maarja muuseumis asuvat andmebaasi, aga Eduard Leppiku kohanimese- delid on kättesaadavad ka veebist Eesti Keele Instituudi kohanimkartoteegist heli.eki.ee/ kohanimed. Alates 2018. aastast on kohanime- andmebaas leitav ka Maa-ameti geoportaalil geoportaal.maaamet.ee.

- Kui töö kohanimisedelitega on tehtud, võib sukelduda Rahvusrhiivi andmebaasidesse, ko- dust lahkumata. Enim kasutatavad allikad on digiteeritud ja kättesaadavad. Virtuaalne and- mebaas VAU ühendab arhiivid, kaartide ja fo- tode infosüsteemid, perekonnaloo allika Saaga. Uurimiseks on leitavad ka mitmed ühisloome algatused. VAU-portaali menüüst „Kohaajalugu“ leiab uurimiseks väga hea abimaterjali.

- Teine lõpmatult põnev keskkond veebis on Eesti muuseumide veebivärv muisi.ee. MuSi kaudu võib leida näiteks otsijat huvitava piir- konna kohta muuseumides talle olevaid mäles- tusi, kogutud esemeid ja fotosid.

- Kellele meeldib raamatu abil töötada, neile on Kaljo Laas koostanud 2009. aastal „Kodu-uu- rija teejuhi“.

- Põnevat infot võib leida Eesti digitaalarhiivist Digar, Tartu ja Tallinna ülikoolide andmebaa- sidest, Eesti Kirjandusmuuseumi andmebaa- sidest.

Jõudu ja indu pere- ja kohalugude uurimisel!

Marju Metsman
Väike-Maarja Muuseumisõprade Selts

Oma ajalugu on olemas igal hoonel. Fotod Kristel Kitsing

Põlistalu kannab eestluse järjepidevust

Kas olete kunagi mõelnud oma maja, kor- teri, kiriku või muu hoone ajaloost? Mil- lal see ehitati? Miks see ehitati? Kes see oli? Mis juhtus nendega, kes seal elasid või surid?

Olenemata sellest, kas otsite dokumente aja- loolise staatuse saamiseks või olete lihtsalt uu- dishimulikud, kinnisvara ajaloo jälgimine ja seal elavate inimeste tundmaõppimine on põnev ettevõtmine. Kogeda ise oma paikkonna kju- nemislugu, selle seotust rahva üldise saatuse ja ajaloosündmustega, on haarav.

Soetasime perega pea aasta tagasi Rastla külla maa ja maja koos kõrvalhoonega. Kuna meil en- dil puudub ajalooline seos Oblika maakohaga, siis ei saa ma ka vesta lugusid, kuidas minu vanaema või vaarisa siin maal pöldu kündis ja kive tas- sis. Meie pere ajalugu selle kohaga seoses tuleb alles luua, kuid see ei tähenda, et koht ise oleks minevikuta.

Ühel esimestest külastustest õuel andis mär- ku juba kõrvalhoonel kajastuv daatum 1929. See tundus kuidagi nii eriline ja äge. Oli päris põnev seal seista ja mõelda, kus mida oli, ja olles üsna elava fantaasia ja ettekujutusega, maalida silme ette pilti...

Esimeseks abimeheks sai Maa-ameti Geo- portaali kaardirakendus. Otsisime aadressiribalt enda maakoha välja ja tõime ajaloolised kihistu- sed kaardile alla. Selgus, et praegune Oblika asub endisel Juhani Jüri 10 maaüksusel.

Juhani Jüri 10. Number selle järel näitab, et tegemist on olnud põlistaluga. See pani silmad särama, sest meie pere oskab seda väärtustada. Mida rohkem on elujõulisi põlistalusid, seda elu- jõulisem ja jätkusuutlikum on maa- ja talukultuur ning tagatud rahvuskultuuri järjepidevus.

Otsisime perega materjali ka vallavalitsusest, Riigiarhiivist ja Ajalooarhiivist ning saime erine- vate huvitavate dokumentide koopiaid ja kinni- tust, et igal majal on oma hing ning lugu. Mida aeg edasi, seda enam hakkas see vana maja ava- ma oma palet.

Leidsime koopia lepingust, mis sõlmiti tollase Äntu mõisa omaniku Walther von Harpe ja Johan (Juhan) Lembergi vahel. Walther nimelt sai Äntu mõisa omanikuks 1905. aastal pärijatevahelise kokkuleppe tulemusel. Tegemist oli kinnistus- ürikute raamatuga, kust on leitavad lepingud jm ürikud, mis kinnisvaraga toimunud muutusi ka- jastavad.

Sissekanne kinnistusregistris näitas, et Juha- ni Jüri maatüki suuruseks on 39 dessatiini 2304 ruutsülda. Selle kohta on sissekanne tehtud 17.01.1907 (üks dessatiin võrdub u 1,1 ha, 1 ruut- süld aga 4,5 m²). Edasi on kirjas, et maatüki on omandanud 26. septembril 1906 sõlmitud lepin- guga Johan Jaani poeg Lemberg 4400 rubla eest. 1912 omandas kinnistu Mihkel Hansu poeg Kolk 4000 rubla eest. Viimasel lehel oli näha ka kin- nistu peale tehtud võlgasid (laenusid). Eraldi sai- me tutvuda ka Mihkel Kolgi laenuotoimikuga, mis oli ligi sada lehekülge. Krediidid sai Mihkel Kolk tasutud viimaks aastal 1922.

Digituna on Saagas kättesaadav ka 1925- 1932 aastatest pärinev vallaelanike nimekiri, kus on näha, kes Juhani Jüri maaüksusel asu- val talus elasid. Kolkidele pere on seal elanud kolm põlve, esimesed elanikud kolisid toona Äntu küla alla kuuluvasse majja Avanduselt aastal 1910. Majaomanike ajalugu on suur osa maja ajaloost. Meie õnn, et kolmanda põlve Kolk on 94 aastat vana ja otsapidi taas Avan- dusel tagasi. Ehk õnnestub temaga kokkulepi- tud intervjuu ka lähiajal läbi viia. Lähtudes as- jaolust, et suuline inimmälu ei ulatu suurt üle kahe-kolme inimpõlve, on viimane aeg midagi kirja panna.

Talundileht 1945. aasta kohta, kui Karl Kolk pärast isa surma talupidamise üle võttis, näitas

muuhulgas ehitiste ülevaate all, et 1912. aastal asus seal puust elumaja (ehitatud 1912), karja- tall ja küün (1915), hobusetall (1929), viljaküün (1912). Talundilehelt saime ülevaate ka loomade ja lindude pidamisest, külvidest, põllumajan- duslikust ja tööstuslikust inventarist, maakasu- tusviisist.

1949. aastal anti Juhani Jüri valdused üle Ühi- ne Jõud kolhoosile, selle kohta on säilinud ka Rakvere rahvusrhiivis akt. Hooned ja ehitised olid väärtuses 33 070 rubla. Lisaks hinnati veel üleantav maa-ala, mille üldsuurus oli 44,36 ha. Aktis sisalduvad ka üleantavad loomad, põllutöö- riistad-masinad, kartuli- ja teraviljaseemned jne.

Eduard Leppiku kartoteegist Väike-Maar- ja muuseumist saime ülevaate, kes kolhoosi ajal majas elasid.

Lüpsja Livi Valk ja farmitööline Oivo Valk töötasid Äntu farmis ja elasid Oblika talus 1986- 2006. Nad otsid selle Väike-Maarja kolhoosilt välja. Talundilehelt võib lugeda, et neil oli kaks poega ja tütar, vanem poeg Marko lõpetas Väi- ke-Maarja Keskkoolis 9 klassi ja noorem poeg Kaius 7 klassi. Ka Livi Valguga on kokku lepitud intervjuu.

Päris uuemat infot alates 1993. aastast oleme leidnud Ida-Viru maakohu kinnistustoimikust. See toimik asus Tartus ja sisaldas lepinguid, õi- gusvastaselt võrandatud maa tagastamist, ka maaüksuse plaani jne. Kuna tegemist on suh- teliselt värske andmetega, siis vähemalt osad neist olid juurdepääsupiiranguga, aga omanike ajajoonne ja ülevaate sai kenasti paika.

2020. aasta hilissuvel sai alguse uus lugu... Lugu, mis räägib sellest, kuidas üks tühi ning kinnikasvanud talukoht muutub tasapisi ke- naks ja elavaks noore pere koduks. Me oleme oma looga alles väga alguses, aga see turva- ja kindlustunne, kuuluvustunne on seda süga- vam, mida enam me enda ümbrusest teame: mida enam me teame asjadest, inimestest ja kohtadest meie lähemas ja pisut kaugemas ümbruses, mida enam me teame, kuidas need asjad ja inimesed siia said ning kuidas need kohad kujunesid sellisteks nagu nad on. Siis saame teada sedagi, mis on väärt meelehoid- mist ja edasirääkimist, kuidas hoida seda, mis on väärt kestma jääma, nagu sedagi, millel on üksnes mõõduv tähendus.

Tegelikult on kodu-uurimine – sõna otse- ses mõttes – jõukohane igale inimesele, kellel on veidi vaba aega, näpuotsatäis huvi ning tsi- pakene allikakriitiliselt meelt. Olgu majal vanust mõned, mõnikümme või mõnisada aastat – oma ajalugu on olemas igal hoonel. Olgu tegu suure kortermaja või väikese hoovimajaga – hu- vitav on ikka. Töö tasuks on majaanike ja ehk naabritegi jaoks rikkam maja – rikkam ajaloo poolest, rikkam lugude poolest ja edasisi remon- te tehes on samuti kogutud materjalidest kasu.

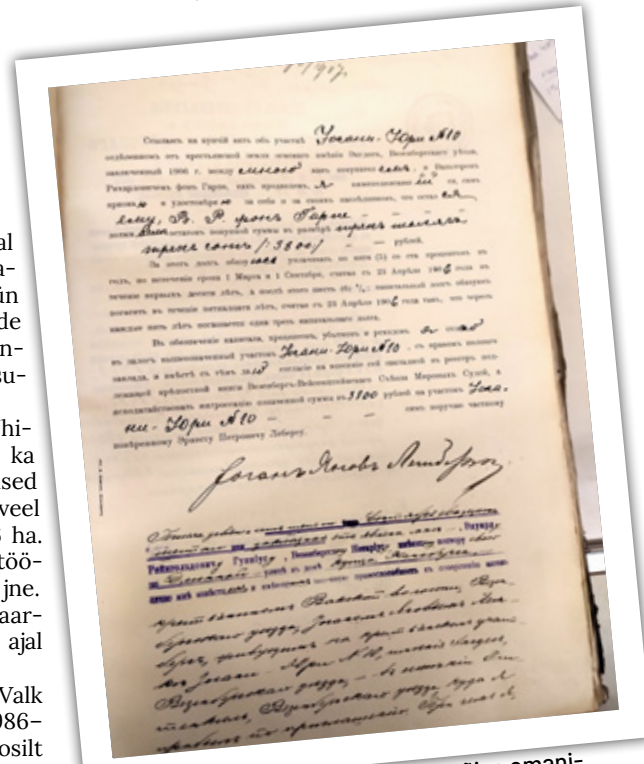
Kristel Kitsing
toimetaja

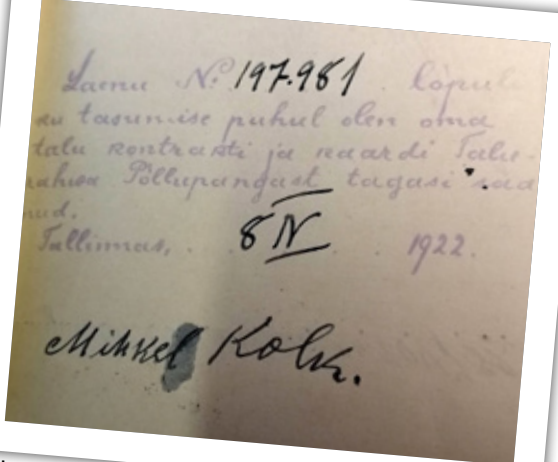
1945. a talundilehe järgi võib oletada, et 1929. a ehitatud hoone oli hobusetall.

1949. aastal anti Juhani Jüri valdused üle Ühine Jõud kolhoosile.

Juhani Jüri maaüksus osteti Äntu mõisa omani- kult. Foto Kristel Kitsing

Laenu sai Mihkel Kolk Juhani Jüri eest tasutud aastal 1922.

Juhani Jüri maaüksusel asuval talus elavad inimesed 1925-1932.

Maja renoveerides võib kohata vahvaid leide.

Kristi Põdra Vastseliina Keskkooli kodu-uurimuslike tööde konverentsil tutvustamas Vastseliina Vabatahtliku Tuletõrjeühingu ajalugu (Kristi Põdra erakogu, 1995)

Mõtteid õpilastööde juhendamisesest

Selleks, et õpilane lõpetaks kooli, peab ta põhikooli viimases astmes sooritama loovtöö ja gümnaasiumiastmes kas uurimis- või praktilise töö. See on umbes ühe kuni kahe aasta pikkune tööprotsess, mille jooksul omandab õpilane esmased teadmised uurimistöö olemusest, koostamisest ning kaitsmisest. Õppuri jaoks avaneb juhendaja suunamisel võimalus detailsemalt tegeleda huvipakkuva temaga, mille käigus saab ta rakendada juba õpitut teadmisi ja oskusi ning neile rajada uusi.

Õpilasuurimuste ja praktiliste loovtööde koostamine õppetöö raames pole tegelikult mitte midagi uut. Nendega alustati paljudes Eesti koolides juba enne õppekavadesse jõudmist (2010). Praktiliste tööde ja loovtööde esitlemiseks on korraldatud aastakümneid mitmeid erinevaid konkursse ja näitusi. Uurimuslikke töid on esitletud erinevatel ainevõistlustel ja konverentsidel.

Mina sain esimese uurimistöö kogemuse 1995. aastal Vastseliina Keskkoolis Tiitu Ojala ja Valdur Raudvassari juhendamisel. Seal oli välja kujunenud traditsioon, et kõik keskkooli õpilased koostavad 11. klassis koduloouurimusliku töö ning esitlevad neid vabariigi aastapäeval koolikonverentsil. Tänu õpetaja entusiasmile tekkis mul mitmeid võimalusi esitleda oma teost teemal „Vastseliina Vabatahtlik Tuletõrjeühing“ veel mitmel konverentsidel. Oma tööga osalesin üleriigilisel konverentsil Tallinnas, kus saavutasin parima esineja tiitli koolilugude sekt-

sioonis See sündmus on tegelikult minu jaoks väga oluline verstapost. Ma nimelt olin enne seda üsnagi arglik tütarlaps, kes kartis publiku ees esineda. Harjutades ja oma lähedaste julgustuse toel sain ma sellest hirmust üle. Ilmselt sain ma seal ka selle uurijapisiku endale külge. Ma naustisin kogu seda töö valmimise protsessi. Mul on nii palju ägedaid mälestusi. Näiteks avanes mul tänu juhendajale pääseda erandkorras paariks ööks Võru muuseumisse, et lugeda Eesti Vabariigi aegseid ajalehti. Hästi tore oli ka intervjuuerida endisi tuletõrjeühingu liikmeid. Nad olid kõik toetavad ning jagasid meelsasti oma mälestusi. Kui tänapäeval on mitmeid võimalusi intervjuu salvestamiseks, siis minul polnud muud varianti kui paber ja pliiats. Samas oli minul erinevalt paljudest klassikaaslastest vähemalt võimalus oma töö hiljem trükmisinaga ümber kirjutada. Kogu selle valmimise protsessi käigus omandasin esmased uurimistöö läbiviimise, koostamise ja esitlemise oskused, mis osutusid tulevikus vägagi vajalikeks.

Õpilasuurimuste ja praktiliste tööde juhendamise kogemust oman alates 2012. aastast. Võtteid ja nippe olen õppinud eelkõige enda juhendajatelt: kontaktihoidmine, tagasisideastamine, motiveerimine ja aja planeerimine. Väga head õpetajad on ka õpilased, kes on andnud tagasisidet minu tööle.

Mina isiklikult ei suhtu õpilase juhendamise protsessi kui ajamahukasse lisakohustusse. See on minu jaoks õpetamise viis, mis pakub mulle võimalust

õpilast ja tema võimeid paremini tundma õppida ning isegi tema mõttemaailma kujundada.

Aastate jooksul olen juhendanud õpilasi ürituste korraldamisel, õppe- materjalide koostamisel, veebilehtede ja filmide loomisel ning ka kodulooliste uurimuste tegemistes. Minu jaoks on esmatähtis see, et teema õpilast ennast kõnetaks. Huvipakkuv teema on kõige parem motivaator. Silm peab särema ja hing peab tahtma asjaga tegeleda. Vastasel juhul on keeruline nii õpilasel endal kui ka minul juhendajana jõuda soovitud tulemuseni. Võin kinnitada, et kõige huvitavamad ja tulemuslikumad tööd ongi sündinud just õpilase enda poolt pakutud teemadest. Muidugi on ideaalne variant kui ka mina juhendajana tunnetan samasugust kirge teema vastu.

Põnevamad on minu jaoks ajaloolased uurimistööd, eriti just perekon- nalood. Läbi nende lugude tunnetad paremini, kuidas raamatus kirjeldatud või filmis nähtud ajaloosündmused reaalselt inimeste elusid puudutavad. Õpilane, kes on näiteks kirja pannud oma vanaisa II maailmasõja mälestu- sed või lugenud vangilaagrist saadetud kirju, hoomab õpitud ajalooteemasid sügavamalt ning oskab ehk ka paremini praegust demokraatlikku Eestit hinnata.

Perekonna ja ka isikute kohta uurimistööde koostamine on äärmiselt põnev ja emotsionaalne. Ka mina lähen koos õpilasega elevile, näiteks kui õnnestub kätte saada Rahvusarhiivist

Hannamari Soidla ja Reivo Nugis režissöör Jaan Kolbergiga Eesti Panga Iseseisvumissaalis Juhan Kukest dokumentaalfilmi tegemas (Kristi Põdra erakogu, 2015)

Õpilaste ajalooalaste uurimistööde võistlusel Eesti Vabariigi Presidendi auhindadele (Kristi Põdra erakogu, 2018)

tema vanavanaisa KGB toimik, saame lugeda vangilaagrist saadetud kirju, fotosid korrastades tuleb välja kõige vanem perekonnafoto. Ma ei oska kohe seda tunnet kirjeldada – see on nii eriline. Kõige tähtsam on teadmine, et uurimistöö tegemine seob erinevaid põlvkondi.

Eks ajalooalaste uurimistööde ja loovtööde eelistamise põhjuseks on tõsiasi, et selles valdkonnas tunnen ma ennast kindlamini. Eimas on elukogemus tõestanud, et ei tasu karta endale võõraid teemasid. Juhendaja ei peagi kõike teadma ja oskama, tal peab olema lihtsalt julgust vajadusel spetsialiste kaasata. Lisaks tasub usaldada ka oma sisetunnet ja õpilast. Nii tore on töö juhendamise järel tõdeda, et sain midagi uut teada või kogeda. Seetõttu olen tänulik oma õpilastele, et nad on mulle välja pakkunud julgeid ideid, mida teostada. Näiteks olen saanud osaleda talveralli korraldamises, dokumentaalfilmide loomises, kodulehe ja DVD disainimisel jne.

Kuna ma töötan õpetajana, siis ma olen harjunud olema valmis selleks, et ma ei saa ja mul ei lasta jääda mugavustsooni. Nimelt toob info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite kasutamine aina uusi väljundeid ja võimalusi juurde. Neid ei tasu karta, pigem tuleb neid igapäevaelu lihtsustamiseks ära kasutada.

Minu käest on küsitud ka tööde õnnestumise valemit. Huvitava teema ja julguse olemasolu olen ma juba eelnevalt välja toonud. Lisaks peavad mõlemad osapooled – nii õpilane kui ka juhendaja üles näitama initsiatiivi, motiveerima ja toetama teineteist ning püüdlema ühise eesmärgi suunas. Veel on oluline kinni pidada kalender- plaanist ning hoida pidevalt kontakti. Need on minu hinnangul eriti tähtsad just töö algusjärgus, sest siis saan ma juhendajana õpilasele edastada suuni- seid töö jätkamiseks ning aidata vältida vajakajäämisi nii töö sisus kui ka vormis.

Iga ajaloouurimuse eelduseks ja edu aluseks on loomulikult head allikad ning oskus nendest infot välja lugeda ja analüüsida. Minu rõõmuks on avane- nud nii palju huvitavaid võimalusi tea- be saamiseks. Samas on vaja teadmisi ja oskusi, et need õiged andmed kätte saada.

Juhendamine tähendab minu jaoks pühendumist. Et õpetaja juhendajana läbi ei põleks, siis peab tunnetama oma piire. Näiteks mina ei suuda pakkuda kvaliteetset tuge uurimistööde koos- tamisel korraga kümneteile õpilastele. Pigem võtan juhendada kaks kuni kolm õpilast ühel õppeaastal. Ma nimelt soovin teha õpilasega sellist koostööd, mille käigus ka mina juhendajana are- nen ning et valminud töö oleks olemas päriselt väärtus autorile endale, tema

perele ja kogukonnale. Ma rõhun kva- liteedile, mitte kvantiteedile.

Kuna minul endal on väga positiiv- ne kogemus õpilaseks erinevatel kon- kurssidel ja konverentsidel osalemise- ga, siis innustan ka oma õpilasi nendest osa võtma. Ma ei toonita võimalust seal võita tunnustust ja auhindu, vaid võimalust saada juurde esinemise kogemust ja enesekindlust. Kaotada pole midagi, pigem võita. Leian, et ka minul juhendajana on kasulik sellistest sünd- mustest osa võtta. Esiteks on minu jaoks põnev näha ja kuulda, kuidas tei- sed noored ja juhendajad toimetavad. Teiseks on see inspiratsiooni ja moti- vatsiooni ammutamise võimalus.

Kokkuvõtteks võib öelda, et prakti- liste tööde ja uurimistööde koostamine on pikaajaline õppeprotsess. Juhendaja on õpilase jaoks suunanäitaja ja mo- tiveerija ning kindlustunde tekitaja. Vaid koostöö, järjekindlus ja teineteise mõistmine viivad mõlemad osapooled eesmärkide täitumiseni. See töö kan- nab vilju juhul, kui märgata suure ja keerulise töö positiivseid külgi.

Kristi Põdra on pälvunud 2018. aastal Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi korraldatava õpilaste ajalooalaste uurimistööde võistlusel Eesti Vabariigi Presidendi auhindadele parima juhendaja tiitli. Põhikooli osas tõi võidu koju Väike-Maarja gümnaasiumi 8. klassi õpilane Robin Põdra ja gümnaasiumi loovtööde kategoorias 11. klassi õpilane Janelle Laukse.

Mõlemad tööd valmisid Vabariigi pre- sidendi Kersti Kaljulaidi poolt välja kuulutatud õpilaste ajalooalaste uuri- mistööde konkursi „Sada aastat Eesti riiki“ raames.

Janelle koostas filmikogumiku „Sa- janditaguseid mõtteid Eesti elust ja riigist“. Töö kaasjuhendajaks oli Mar- ju Metsman. DVD sisaldab viit eraldi vaadatavat lühifilmi, kus poliitik Juhan Kukk, lubjatööstur Karl Kadak, lauljan- na Paula Brehm, sportlane Georg Lu- rich ja multitalent Karl Krahe räägivad mina-vormis oma eluteest ning aval- davad arvamust, kuidas nad suhtuvad Eesti Vabariigi sündi ning edastavad tänapäeva eesti rahvale omapoolse mõtte- tera. Filme ilmestavad ajastu- truud fotod, väljavõtted ajalehtedest ja dokumentidest ning muusika. Janelle kaasas filmimise ja helindamise prot- sessi oma kooli 9.–12. klassi õpilasi.

Robini uurimistöö „Jaan Vilba pere- konna lugu 1944–1946“ kajastab tema vanavanaisa Jaan Heinrich Vilba ar- reteerimise, vangistusaastate ja koju- tuleku lugu läbi tema kirjade ja laste meenutuste.

Kristi Põdra
Väike-Maarja gümnaasiumi ajaloo- ja
ühiskonnaõpetuse õpetaja

InDesign programmis kujundatud DVD-ümbris ja DVD (Janelle Laukse erakogu, 2018)

Jaan Vilba poolt vangilaagris meisterdatud alumiiniumist ja pleksiklaasist kaelaehetd tütardele ja graveeritud ehtekarbike oma abikaasale (Robin Põdra erakogu, 2018)

Kalle Piirioja – mees, kes valis spordi ja ütles napsule ei

Kalle Piirioja on igapäevaelu oma-moodi eeskuju – just see mees otsustas oma elus korraliku kannapöörde teha. Ta lõpetas sõpruse alkoholiga ja keskendus spordile, millest on tema jaoks tänaseks saanud nii kirg, rõõm kui eesmärk, mida kogu hingest nautida.

Väga paljud mehed käivad nädalast-nädalasse tööl ja mõtlevad siiski, et saabuks juba ükskord see õhtu, mil saaks ööle korgi maha keerata ja teleri ette lössi vajuda – pikk päev seljataga, tööd ju tehtud kah – nüüd on minu aeg. Alati leitakse vabandus, miks mitte oma elu muuta, aga tegelikult jäävad sellised otsused laiskuse taha. Üle poole oma kehakaalust tänaseks kaotanud karsklane Kalle Piirioja on aga eeskuju ja erand.

Naeran Kallele, et tema igapäevatöö keevitajana pole ju sarnane kontoritööle, et astud paar sammu printerini ja potsatad taas tagumiku maha. „Ega ma kah istun päris palju keevitamise ajal“, kommenteeris suure elumuutuse läbinud mees. „Liigun kah, aga mitte oluliselt“, lisas mees.

„Mis ma salgan. Olin 15 aastat tagasi joodik, nüüd pole joonud“, rääkis mees. „Olin alkohoolik. Elasin juba joodikutega koos metsades, kiirabi käis pidevalt. Kui jõin, siis panin mitu kuud jutti,“ meenutas Piirioja. „Viimane kord mulle enam viin pähe ei hakanud, paha oli olla ja läksin tegin süsti Tartus aastaks. Sellest on nüüd 15 aastat möödas,“ tunnistab ta.

Mees kaalus aastal 2010 üle 150 kg. „Jätsin joomise maha, siis mul hakkas õige kaal tulema alles“, rääkis Piirioja oma võitlusest kaalunumbri. „Olen koguaeg olnud selline suur jurakas“, rääkis Väike-Maarja kõieveno võistkonnas olnud mees. „Viimatisel Türil toimunud kõievel pandi mulle nuuskpüritust nina alla“, rääkis Piirioja. „Pidime tõmbama köit mingi pool tundi jutti ja mul hakkas pilti tasku viskama“, tunnistab ta. Väike-Maarja meeskonnas oli üks Võrumaa mees, kelle nimi Piiriojale ei meenunud, aga tema sai sel hetkel päästerõngaks. „Küsisin, et mida teha, et normaalseks saada ja ta ütles, et hakka hantleid tõstma.“ Nii keevitaski Piirioja oma kaks hantlit, ostis poest veel ühe rulli.

Kolm aastat tagasi kaalus mees veel 110 kg, aga suure muutuse on ta läbi teinud just viimase aastaga. „Eelmise aasta jõulude ajal ma mõtlesin, et joomise suutsin maha jätta ja küll ma selle kehakaalu kah alla saan tõmmata.“ Ei uurinud ta kuskilt, kuidas seda teha. Ta kaalus isekeski, mis on kõige mõistlikum. „Aastaga tõmbasin 34 kg alla“, rääkis iga-aastaselt spordiarsti külastav mees. Spordifanati innustasid rattamaratonid, et siis on kergem sõita. „Eelmisel aastal olin ma Boschi rattasarjas juba ju esimese 50 seas,“ teavitas

2020. a Pandivere rattarallil tunnustas Kalle Kriit (paremal) oma nimekaimu heade saavutuste eest. Foto Kristel Kitsing

tänaseks sporti juba kuus-seitse aastat tõsisemalt teinud Piirioja. „Viimasel aastal tuln ma Tartu maratonil juba saja sisse, mis on kõva sõna maastikumaratonis“, rääkis põhiliselt rattasporti ja sõudmist harrastav mees. „Sõudmises tuln ma 6000 m distantsil oma vanuseklassis nüüd ka Eesti meistriks“, loetles ta tulemusi.

Ants Einsalu, kellega Kalle Piirioja suviti koos treenib ja kes teda aina tagant utsitab, on Kalle jaoks ju mentor. „On näha, et tema on elus õigesti sporti teinud. Ta teab täpselt, mis on õige ja mina olen tema järgi suhteliselt palju teinud,“ tunnistab mehepoeg. Eks kodukandi rahva seas elavaks Lurichiks tituleeritud Einsalu tempos treenimine on Piiriojale ka liiga teinud. „Ühel vana-aasta õhtul käis lausa kiirabi kodus. Hakkasin kohe tema treeningkavaga panema, aga see nagu ei kõlba“, teadis Piirioja nüüd tagantjärgi kogemusest. Pere ja naise toetav roll on tema jaoks siiski väga olulised. „Naine on ikka väga palju abiks. Ta hoolitseb, et mul ikka vastav toit oleks olemas.“

Magusaisu on Piirioja pidanud veidi ohjeldama. „Tegin pärast jõule nõnda, et ühtegi magusat asja ei söö ja mul läksid treeningud niikuinii ja keha läks stressi“, tunnistab mees. „Käisin jooksmas ja mu pulss oli hästi kõrge ning ma ei jõudnud joosta – kolm kuud oli selline tagasilöökk“, rääkis end tänaseks tugevaks treeninud ja erinevatel võistlustel osalev mehepoeg.

Oma keha juba kuulama ja tunnetama õppinud mees teab, et suure kaaluga ei tarvitse kohe ka jooksmas tormata. „Alguses tulebki hakata kõndi tegema ja distantsi pikendama. Joosta ei suut-

nud minagi, sest pulss läks kõrgeks“, õpetas Piirioja. Viimastel aastatel treenib mees pulsilõhki tulemusi arvesse võttes ja kinnitab, et see oli tublik abimeheks ka esimestel treeningutel.

Piirioja meenutas, et kui ta aasta aega tagasi tõsisemalt end kätte võttis, siis langes kaalunumber igal päeval kilokese võrra. „Need kaks-kolm kuud on kõige keerulisem“, teadis mees, aga innustas mindki päevas kasvõi viis kilomeetrit kõndima. „Siis ikka 500 kalorit inimele kaotab. Seda enam, kui tal on jämedust veidi rohkem. Minul on juba raskem seda maha saada. Kes on aga suurema kaaluga, sellel tuleb see hulga lihtsamalt,“ teadis mees oma kogemustest rääkida.

„Vanasti kui ma sporti ei teinud, siis ma söin „lambist“ ja mingisuguseid vaateid ei olnud. Kui aga sporti tege- ma hakkasin, siis mõtlesin, et kuidas paremaks saada.“ 2019. aasta jõulude ajal kaalus mees 118 kg. Veidi üle aasta- aga enda kaalunumbri 85-86 kg peale langetanud mees teadis täpselt, mida valesti teeb. „Ma söin liiga palju“, tunnistab ta ja märkis, et nüüd kuuluvad tema toidukordadesse pähklid ja vahel palaks kell 10 või kell 15.00 harrastab ta õuna või banaani. „Õhtul söön ma kana ja salateid“, rääkis mees oma menüüst kella 17 ajal. „Ja kell 20 ajal söön ma rohke valgusisaldusega kohupiima ja joon maitsestatud jogurtit veerand klaasi peale.“ Makarone ja kartulit ei soovita ta õhtupoole süüa. Samuti on välistatud igasugused magusad joogid, au sees on kohv ja värska. Kui uudis-

Täna on Kalle oma pikkuse kohta õiges kaalus ja heas vormis. Foto erakogu

võtnud neid, kes nüüd on stabiilselt olnud kaalus 85-86 kg. „Ma tean, et kui ma söön veidikene rohkem, siis ma teen ka trenni veidi rohkem – võtan need kalorit maha“, rääkis ta ning tõi eeskujuks ka ühe Tartu mehe, kes jõulude ajal võttis oma kehakaalu käsile ning on tänaseks kümme kilo kergem.

Piirioja teab, et need kaks-kolm kuud on kõige keerulisemad alguses. „Ma tean, et seda pole kerge teha, aga see on kättevõtmise asi, sest inimese peas on kõik kinni“, rääkis mees oma kogemustele tagasi vaadates. Ta teab, et alguses tuleb isudega võidelda, aga kui sel ajal õigesti toituda, on tulemus kerge tulema.

Suure elumuutuse läbi teinud mees ütles, et tema argipäev kulgeb varasemaga võrreldes veidi teisiti. „Söön

Kalle Piirioja 2020. a Valgehobusemäe rattamaratonil. Foto sportfoto.com

tan, kas mees-olevuse annab nii lihtsa me- nüüga ära toita, siis selgub, et Piirioja armastab õhtuti ka pähkleid ja kuivatatud ploome nõi- sida. „Nüüd ma läksin rohkema peale ja söön datleid“, lisas ta ning märkis, et nendega ei tohi üle pingutada, sest need on väga magusad. Poe riulite vahel pole ta kunagi toodete sisal- dust üksipulgi lahti harutanud. „Sellise söömisega harjub inimene ära. See on raske. Ka mul oli keeruline, sest naine küpsetas koguaeg, aga ma lihtsalt ei

hommikul pudru ära ja lähen tööle.“ rääkis ta kui muuseas. „Pigem lähen rattaga tööle“, lisas ta, sõites nõnda tööle ja tagasi maha juba kümme kilomeetrit. Pudru kõrvale ampsab mees kaks vorsti ja juustuga kaetud sepikuvil. Tööl einestab mees täitsa tavaliselt. „Ei ole mingeid eraldi asju. Täpselt seda, mida naine eelmisel päeval teeb: kotlet, kartul, kaste – misiganes“, jutustas ta. Tööl olles planeerib ta ka sama päeva drilli. „Mina pean juba rohkem trenni tegema nüüd, et kuhugi jõuda“, nentis ta.

Kohvi joob tervisest lugupidav mees aga palju. Kolm-neli aastat on ta nüüd seda turgutajat suhkru- ja koorega joonud. „Panin varem kaks ja pool lusikat suhkru, jõin viis kuni kuus tassi – see tuli peaaegu üle poole teeklaasi suhkru“, meenutas Piirioja, kes tükk aega harjutas ennast ümber, sest mõru kohv polnud mokkamööda.

Kui uudistan mehelt, kas uus elurütm on kaasa toonud ka mingisuguseid ohvreid, siis teatab ta resoluutselt, et pole millestki pidanud loobuma. „Kunagi vanal ajal mulle ölu meeldis ja seda pole ma joonud 15 aastat. Kui ma kaotan suure trenniga üle tuhande kalori, siis joon ühe alkoholvaba ölu ära“, tunnistab ta. „Maratonidel on ka suur pingutus, seal on finišis üldjuhul juba alkoholvaba ölu ka.“

Lehelugejatele, kes ennast käsile soovivad võtta, soovib mees süüa väiksemates kogustes. „Putru peab inimesel sööma – hommikusöök annab energiat. Sama ütlevad ka spordiarstid“, rääkis Piirioja. Samuti soovib ta inimestel treenida madala pulsiga. „Kui inimesel pulsilõhki ei ole ja ta pulss on üle 140ne, siis ta ei teagi, et see on untus treening, ta viib oma keha hauda täitsa“, hurjutas Piirioja. „Ma läksin kunagi rattaga sõitma, kiirus oli 20 km/h ja mu pulss oli 150. Nüüd on mu kiirus rattaga ligi 40 km/h ja pulss on 130.“

Tagantjärgi meenutab mees, et kui kaalus 120 kg, siis oli tema soov see number 90 peale saada. „Ma nägin, et see väga hull ei ole, vaja on saada enda normkaalu. Pikkust on mul 185-186 cm ja mõtlesin, et kaal peaks kah selline olema. Nüüd ma olengi selles kaalus“, rõõmustas Piirioja.

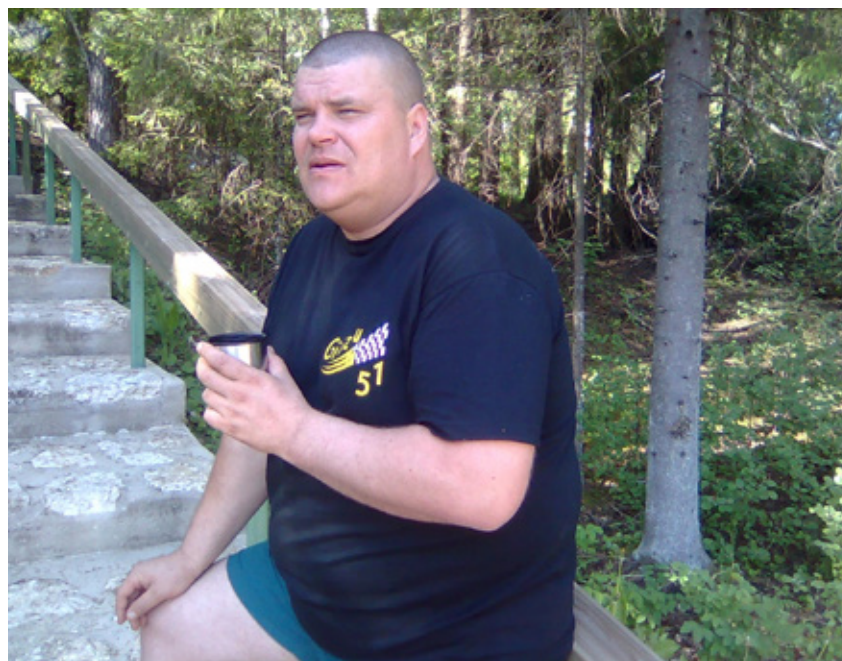
Ohtralt väljakutseid trotsinud mees unistab Bosch Eesti Maastikurattasarja rattamaratonide viimasel etapil M-50 vanuseklassis kolme parima hulka pääseda. „See oleks ülikõva, aga see on suur pingutus, mis ma pean tegema“, tunnistab ta.

Aga on näha, et mees pakatab elurõõmust. „Antsu (Einsalu – toim) ees müts maha. Eelmisel suvel ütlesin, et lähme sõidame siis poolteist tundi. Ants ütles, et alla kolme tunni ei ole mõtet ratast välja ajada,“ naeris Piirioja ja tunnistab, et nõnda tehaksegi üheskoos vahel kolmetunniseid sõite.

Kristel Kitsing
toimetaja

Kalle 2012. a Rakke rattamaratonil. Foto sportfoto.com

Kalle on olnud varasemalt koguaeg selline suur jurakas Foto erakogu

Personaaltreener soovitab: miks kaal enam ei lange?

Selle küsimuse on esitanud endale ilmselt päris paljud inimesed, kes on võtnud endale eesmärgi kaalu kaotada. Tihti ollakse juba ka tublisti trenni teinud ja tähelepanu pööratud on ka toidulaua „puhastamisele“ ning mitmekesistamisele. Vaatamata sellele pole kaal langenud või esialgu said küll oma kaalunumbri ilusti alla, kuid ühel hetkel tekib seisak ning kaal ei muutu enam sinule soovitud suunas. Sa vaevad pead, kuidas edasi minna. Just tänases loos üritan anda sulle mõned nipid, kuidas edasi liikuda ning millele tähelepanu pöörata.

KEHAKAAL VS KEHA KOOSTIS

Kehakaalu seisaku ja isegi selle tõusu osas peaks kindlasti uuesti üle mainima ka selle, kuidas erinevad treeningud meie kehakaalu mõjutavad. Nimelt on väga sage situatsioon see, et inimene, kes on tublisti kehakaalu kaotamiseks kehtvus-treeninguid teinud ja ühel hetkel lihastreeninguid oma treeningplaani lisanud, avastanud, et kaal mitte ei lange enam, vaid hoopis tõuseb. Miks? Oluline pole tegelikult mitte see, palju sa kaalud, vaid see, et su kehakoostis muutuks, ehk keha rasvaprotsent väheneks ja lihasmass suureneks. Kaalutõusu põhjustabki see, et lihas kaalub oluliselt rohkem kui rasv ning lihasmassi suurenemise tulemusena kaal küll tõuseb, aga keha muutub nii visuaalselt kui ka koostiselt ja seda sa ju tegelikult tahadki. Kui sa jätkad selle kaalutõusu tähelepanuta, avastad peagi, et näed veelgi parem välja ning

leiad uut motivatsiooni, et uuele tasemele jõuda.

KAALU PEAB LANGETAMA MÕISTLIKULT

Oled sa alles algaja n-õ kaalulangetaja või juba oma eesmärgi nimel toimetanud pikemat aega, peaksid sa kindlasti teadma oma päevast kaloraaži ehk palju sa energiat vajad, kui arvestada ka sinu kulutusi ehk ka treeninguid. Soovitan Sul külastada www.nutridata.ee lehekülge, mis on heaks abimeheks kaloraaži paika panemisel ja toiduga saadud energia ning toitainete vahekorra analüüsimisel. Antud andmebaas on sulle ka hiljem heaks abiks, kui kaal seisab ning oleks vaja oma menüü ja toidukogused üle vaadata. Lühidalt öeldes, väheneb kaal siis, kui tekitatakse piisav energiadefitsiit ehk teisisõnu peaksid sa sööma ca 500 kcal päevas vähem, kui kui sa energiat kulutad. Kilogrammides on see kuskil 0,5 grammi nädalas, mis annab sulle kindluse, et kaal langeb just rasvamassi arvelt. Kui kaalukaotus on suurem, siis on suur tõenäosus, et kaotad kaalu lihasmassi arvelt, mis on tegelikult sinu parim „abimees“ energia kulutamisel. Kokkuvõttes peaksid arvestama sellega, et mida aeglasemalt kaal langeb, seda püsivamad on tulemused. Kõige adekvaatsema info kehakoostise muutusest on ikkagi iga paari kuu tagant võetud kehaümbermõõdud (rind, talje, puusad, õlavars ja reis). Aga kuna me kõik oleme erinevad, nii on erinev ka meie ainevahetus jms, ehk ole järjekindel nii treeningutes kui ka toitumises, usu, see tagab edu.

KEHA HARJUB

Meie keha kohanemisvõimet võib võrrelda ka nt töö käimisega. Kui oled leidnud uue töö, siis pakub see sulle naudingut. Sa leiad päris tihti uusi väljakutseid ja motivatsiooni, ülemus kiidab sind, see annab sulle veelgi rohkem indu. Mingil hetkel sa tunned, et see on muutunud rutiiniks, sa tegeled koguaeg samade tööülesannetega ja sa pole enam motiveeritud. Täpselt sama toimub ka meie kehaga, kellele sa andsid ühel hetkel oma elumuutusega olulise tõuke, et ta vabaneks üleliigselt keharasvast, hakates tegema regulaarselt trenni ja vaadates mida ning millal suhu pistad. Ühel hetkel aga meie keha harjub nende muudatustega ning vaatamata sellele, et sa oled ikka sama tubli, su kaal ei lange ja tahad loobuda. Oluline on siinkohal enda senist tegevust analüüsida (nt www.nutridata.ee ehk sinu toidupäevik) ning teha vastavad korrektuurid ja sisse viia muudatused. Nüüd aga mõned mõtted, mida tasuks jälgida ja mida endalt küsida, kui vaatamata sinu jõupingutustele kaal ei lange.

Kas järgid ikka toitumis- ja treeningkava? Kui sa omad toitumiskava, siis erinevate toidukoguste hindamine silmaga on alguses väga keeruline. Ma ei palu sul koguaeg toitu kaaluda, kuid esialgu võiksid/peaksid seda siiski tegema, sest vastasel juhul ei tea sa hiljem kui toimub kaaluseisak või kaal pole langenud, kui palju sa mingit toidukomponenti vähendama/tõstma peaksid. Samuti pea treeningpäevikut, et su kulutused oleksid paigas.

Kas sa treenid piisavalt? Kui esialgu piisas sul selleks, et kaal langeks ja tulemused oleksid näha tehes nt kaks treeningut nädalas ja sa enne trenni ei teinud, siis oli see mingi aja sinu kehale uus ja kaal langes, kuna lisakulutused treeningute näol, panid keha ka rohkem keharasva kasutama. Mingil hetkel organism harjub ja võib tekkida kaaluseisak. Lisa oma treeningplaani üks kuni kaks treeningut ja vaata, kuidas keha reageerib. Kindlasti jäta kaks päeva puhkuseks. Pea nõu ka treeneriga.

Kas Su treening on vaheldusrikas ja mitmekülgne? Oluline on, et treeningud oleksid mitmekülgsed. Kui tegid enne ainult vastupidavustreeninguid, nt jooksmine või jalgrattasõit, siis lisa oma treeningplaani ka lihastreeninguid, nt jõusaal. Lihastreening kasvatab lihasmassi, mille tulemusena kulutab su keha rohkem energiat ja seda just eriti puhkeajal, kui toimuvad taastumisprotsessid.

Kas Sa puhkad piisavalt? Jälgi, et treeningnädalal oleks kindlasti paar puhkepäeva, sest ära unusta, et treening on oma olemuselt keha kahjustav protsess, mis küll on meie arenguks vajalik, kuid selleks on vaja piisavalt puhata. Samuti toimub puhkuse ajal enamuses n-õ rasvade põletamine.

Kas Sa sööd liiga vähe? Kui teed palju trenni, siis sa ka kulutad rohkem. Väga sage viga on aga see, et kaalukaotuse nimel süüakse ka vähem, mis omakorda viib meie keha n-õ säästurežiimile ja talletab kõik, mida toiduga saad. Vaata üle ja vajadusel muuda toidukoguseid.

Kas sa oled stressis? Vaimne ja füüsiline kurnatus sunnib sind tegema valesid valikuid nii toitumise kui ka treeningute (liiga rasked treeningud) osas. Lõõgastu ja leia aega puhata.

Kas Sa magad liiga vähe? Ebapiisav uni põhjustab häireid mitmete hormoonide töös, mis pärsivad rasvapõletust ja suurendavad söögiisu. Maga vähemalt 7-8 tundi.

Kas Sa jood liiga palju kaloririkkaid jooke? Väga sage viga on see, et loobutakse küll lisasuhkru tarbimisest, kuid juuakse erinevaid spordijooke, mis sisaldavad ka palju suhkrut, kuid tavaharrastajal neid tarbida pole alust. Eelistatavalt vett.

Kas sa tarbid ravimeid? Mitmed ravimid võivad soodustada kehakaalu tõusu. Samuti soovitan naistel, kes vaatamata kõikidele jõupingutustele kaalu alla ei saa, kontrollida oma kilpnääret, kuna kilpnäärme probleemid naistel pärsivad teatud hormoonide tööd, mis aeglustavad ainevahetust. Pea nõu arstiga.

Sven Hõbemägi
personaaltreener

Personaaltreeneri (paremal) ütlusel on oluline, et treeningud oleksid mitmekülgsed. Foto erakogu

HUVITAV

Tony Schwarzstein võitis J18 klassi. Foto Pille Russi

Noored tegid Pandivere rahvarallil kõrget tempot

Rahvaralli Pandivere Talv raames sõidetud noorteralli Eesti meistrivõistluste teisel etapil saavutas kuni 16-aastaste arvestuses esikoha Marten Ojapõld ja 17-18-aastaste seas Tony Schwarzstein. Mõlemad jõudsid kõrgetele kohtadele ka absoluutarvestuses.

Tony Schwarzstein / Mehis Kiiver (Honda Civic) lõpetasid üldjärjestuse seitsmenda kohaga 129 rahvarallil startinu seas. Omas klassis võitsid nad 11 kiiruskatsest kaheksa ja võidu aeg oli 59.32,8. Teise koha saanud Kristjan Radiko / Rainer Niinepuu (Honda Civic Type R) kaotasid neile 1.36,8 ja kolmanda koha omanikud Romet Reislin / Imre Reislin (Ford Focus ST) 8.08,7.

„Lahe ralli oli, kiiruskatset meeldisid väga, šikaanid ei olnud kah liiga

kitsad,“ rääkis Schwarzstein. „Plaan oli selge – sõita täistempoga. Rütmi leidsin kiiresti ja rahvaralli mõistes pikad kiiruskatset meeldisid samuti – lühikesed saavadki liiga kiiresti otsa. Teisel kiiruskatset oli ärev moment: oleksime peaaegu kraavi kinni jäänud, aga pääsesime välja.“

Kinnijäämist tuli ette paljudel: väike väärtus tähendas tihtipeale sõitu lumevalli ja takerdumist pikemaks ajaks.

Klassi J16 võitjad Marten Ojapõld / Rauno Rohtmets (Honda Civic) saavutasid üldjärjestuses 17. koha ja võitsid klassi arvestuses viis kiiruskatset. Lõpu aeg oli 1:01.25,8, Kauri Böstrov / Jaanus Böstrov (Honda Civic) kaotasid neile 41,3 sekundit ja Ruben Volt / Jarmo Liivak (Ford Fiesta) 1.50,1.

Ojapõllul / Rohtmetsal läks ralli lõpp ärevaks, sest auto elektrisüsteem

mist kadus laadimine. „Viimased kolm kilomeetrit auto puterdas ega võtnud hoogu üles. Täpselt joone peal suri välja, väga napiks läks,“ rääkis Ojapõld, kes lisas, et tegemist oli kõige raskema ralliga, millel ta osalenud. „Haardumine vaheldus, kord pidas hästi, siis oli jällegi väga libe.“

Ralli üldvõidu saavutasid Mirko Kaunis / Kristjan Lepind (VW Golf), kes olid ka nelikveoliste klassi parimad. Teistes klassides võitsid: Tarmo Lee / Tõnu Nõmmik (BMW 318), Tais-to Bluum / Villi Bluum (VW Golf GTI), Tauno Saapar / Mihkel Kangur (BMW 316), Hardi Sarv / Sulev Sarv (Mitsubishi Colt), Maria Roop / Jaanus Tobias (Seat Ibiza) ja Ivar Burmeister / Raino Remmel (VAZ-2105).

129 startinust lõpetas 100.

Sõudmise näol on tegemist katsetamist vääriva ja tervistava harrastusega. Foto internet

Tasa sõuad, kaugele jõuad!

Istusin sõudeergomeetrile esimest korda elus 2011. aasta detsembris. Et see masin Rakkesse sattus, selles on taas „süüdi“ maestro Einsalu. 2011. aastal oli minu suureks kireks võistluskultuur ja ergomeetrit tõmbasin suhteliselt harva. Peamiselt sõudsingi energia kulutamise eesmärgil. Ainukeseks numbriks, mida ma 2011–2017 ergomeetri ekraanilt üldse vaatasin, oligi kulutatud kalorit. Eks tingis selle minu peamine sportlik väljund. Antsuga puutusin aeg-ajalt ka sellel perioodil kokku ja ahvatles ta mind juba toona võistlustele tõmbama. Kaua see ei õnnestunud, ent tema järjekindlus on omaette klassist ja 2018. aastal tegingi Väike-Maarjas oma esimese sisesõudmise võistluse. Võistlusdistsantsiks oli 2000 m ja see kogemus ei unune kunagi. Tegelikult saan Antsule üksnes tänulik olla, sest pärast seda, kui tegin 2014. aastal oma viimase kultuurismivõistluse, tekkis minu ellu korralik motivatsiooni kriis. Eneseületajast sportlase hing ei näinud enam majakat, mille suunas liikuda. Just sisesõudmine oli see, mis hääbuva motivat-

sioonileegi uuesti lõomale löi. Olles varasemalt küll energia kulutamise eesmärgil ergomeetrit tõmmanud, ei jaganud ma sellest masinast siiski kuni 2018. aastani suurt midagi. Enne esimest võistlust soojendust tehes rääkis Ants midagi mingist 500 m keskmisest, millesse ma tegelikult eriti süveneda ei suutnud. Täna seaks olen sõudeergomeetril teadlikumalt harjutanud kolm aastat ja selle ajaga on see „aparaat“ saanud minu treeningute oluliseks osaks. Seonduvalt sellega sooviksin jagada põgusat kogemust sisesõudmisest ja ergomeetril harjutamisest. Seda tingituna asjaolust, et tegemist on katsetamist vääriva ja tervistava harrastusega. Ehk on minu tähelepanekuteist teistelegi innustavat abi!

500 M KESKMINE

Mulle meeldib sisesõudmise juures see, et kui kultuurism on „numbrisport“, siis sõudetreeningud on seda vähemalt sama palju või veelgi enam. On neid, kes väidavad, et treenimine sõudeergomeetril on igav. Minu arvates on sellel vahendil toimetades väga palju võimalusi, mis motiveerivad treeninguid ja pingutamist. Kohe, kui mõistsin, et sõudetreeningute A ja O on 500 m keskmine (tempo) ning „kogu mäng“ käib selle järgi, avanes mulle tohutult põnev maailm. Ergomeetril harjutades sisustavad numbrid treeningu ja aitavad arengus väga lihtsalt edasi liikuda. Kõike on väga lihtne jälgida, kuid loomulikult on vältimatuks tingimuseks,

et on huvi ja tahe oma arengus edasi liikuda. Ja kui viimased on olemas, siis hakkavad pidevalt paraneda numbrid (lõikude ajad jne) motivatsiooni toites, teid iseenesest arengus edasi kandma. Suur kasutegur on, et sõudeergomeeter kätkeb töösse sisuliselt terve keha ehk kõik suured lihasgrupid. See teeb sellest treeningvahendist tõhusa energiakulutaja. Kalorite põletamise järgi on meil kõigil tänapäeval väga suur vajadus. Rääkimata vastupidavuse ja jõudluse paranemisest, mida ergomeetri tõmbamine tohutult edendab!

LÕIGUD JA DISTANTS

Aga mis numbritest käib täpsemalt jutt? Need on tõmmatavad ajad ja meetrid, mida ergomeetril treenimise mitmekesised võimalused pakuvad. Eks päris elukutselised süstematiseerivad sõudetreeninguid maksimaalse peensusena ja teavad sellest kõige paremini, kuid arvan, et täielikult ei eksi, kui ütlen, et laias laastus tehakse ergomeetril lõigutreeninguid ja distantsitreeninguid. Lõigutreeningud tähendavad seda, et tehakse valitud pikkusega lõik, millele järgneb puhkepaus, siis uuesti lõik jne. Lõikude pikkused varieeruvad keskmiselt 500–2000 meetrini. Lühikesed lõigud on 500–1000 m ja pikad lõigud on 1500–2000 m, harvem isegi 3000 m. Puhkepauside kestus erineva pikkusega lõikude vahel on 1–5 minutit. Distantsitreening tähendab, et soovitud pikemat maad tõmmatakse järjest ilma puhkepausideta. Nii lõike kui pikema maad treenitakse 500 m keskmise tempo järgi. Ja see pakubki põnevaid variante oma treeningute teostamiseks. Võimalus on teha lõike 6 x 500 m, 4 x 1000 m, 4 x 1500 m, 3 x 2000 m jne. Lõike tehakse kujuneb kiiresti arusaam, et millise 500 m keskmisega suudaksid

teha näiteks kõik neli 1000 meetrit või kuus 500 meetrit lõiku? Kui ettekujutus olemas ja mingi algtase paigas, on aeg (näiteks) poole sekundi võrra iga lõigu keskmist tõsta ja proovida uut keskmist tempot igal lõigul hoida. Pikad distantsid, mida tõmmatakse on enamasti vahemikus 5000–10 000 meetrit. Siin on jälle arvukalt võimalusi, läbi mille oma arengut juhtida, ja seeläbi ennast motiveerida. Sisuliselt võib iga pikema distantsi (5000 m, 6000 m, 7000 m, 8000 m ja 10 000 m) korral silmas pidada oma rekordit ja seda treeningutel aluseks võtta. Loomulikult ei pea iga pikemat tõmmatud distants alati kulmineeruma uue rekordiga, kuid erinevaid pikemaid distantse tõmmates seda paratamatult nii „silmanurgast“ jälgitakse. Samuti on põnev tõmmata aeg-ajalt pikemate distantside päeval fikseeritud aja jooksul meetreid. Mitu meetrit suudan tõmmata 20, 30, 45 minutiga, või ühe tunniga? Selliste mitmekesiste võimalustega treening ei muutu igavaks ja hakkab kiiresti motiveerima. Väljakutseid, mida erinevate tõmmatavate distantside näol seljatada, on sellel treeningvahendil harjutades tõepoolest arvukalt. Aegadele tõmmatakse ka 10 000 m, poolmaratoni (21 097 m) ja täismaratoni (42 195 m).

SAGEDUS

Hea lähenemine treeningute alustamiseks on näiteks 2–3 sõudmistreeningut nädalas. Palju sõltub ka sellest, mida te juurde teete ja kui tühjaks ennast trennides tõmbate. Igal treeningul suutlikkuseni kindlasti tõmbama ei pea, isegi ei tohi! Ise tegutsesin mõnda aega nii, et tegin nädalas kolm jõutreeningut ja kaks sõudmist. Nüüd on vastupidi, sõuan kolmel korral ja kangisaalis toimetan kahel korral nädalas. Kahe

sõudmise korral võiksin soovitada ühel korral pikemat distantsi, teisel korral lõigutreeningut. Kolme sõudmise korral võib kasutada lähenemist: kaks distantsitreeningut ja üks lõigutreening (näiteks 6 x 500 m) või lühikesed lõigud (500–1000 m), pikad lõigud (1500–2000 m) ja distants (5000–10 000 m). Mulle endale tundub nii, et kui üks treening teha nädalas täiesti suutlikkuseni, siis kõik teised tõmbamised tuleb teha varuga või pigem rahulikult. Erinevates foorumites tuhnides ja sõudmisele suunitletud spetsiaalsete programmide järgi selgub, et päris fanaatikud tõmbavad ergomeetrit isegi 5–6 korral nädalas.

TEHNIKA JA RASKUSASTE

Omaette teema on tõmbetehnika, aga väldin selle kirjeldamist käesolevas kirjutises teadlikult, sest see jutt läheks liiga pikaks. Tõmbetehnikaga tuleb kohe treeninguid alustades tegelema hakata ning parim viis selleks on reaalselt ergomeetril harjutades. Ja juhendajaid meie vallas juba leidub! Ka raskusaste (siibri asend), millega sõuda, tekitab alguses palju segadust, ent selle kolme aastaga olen aru saanud, et ole sa kergekaalu naine või raskekaalu meessõudja, nii treeningul kui võistlustel tõmmatakse keskmiselt siibriga vahemikus 4–7. Lapsed tõmbavad tavaliselt 1–3 siibri asendiga. Raskusastme seadistamisel sõltub väga palju tõmmatavast distantsist, aga ka iga sõudja eelnevast „olukorrast“. Milline on jõutase, treenitus üldiselt jne. Üldiselt, mida lühem on distants, seda suurema raskusastmega tõmmatakse ja vastupidi, aga erandeid on siingi.

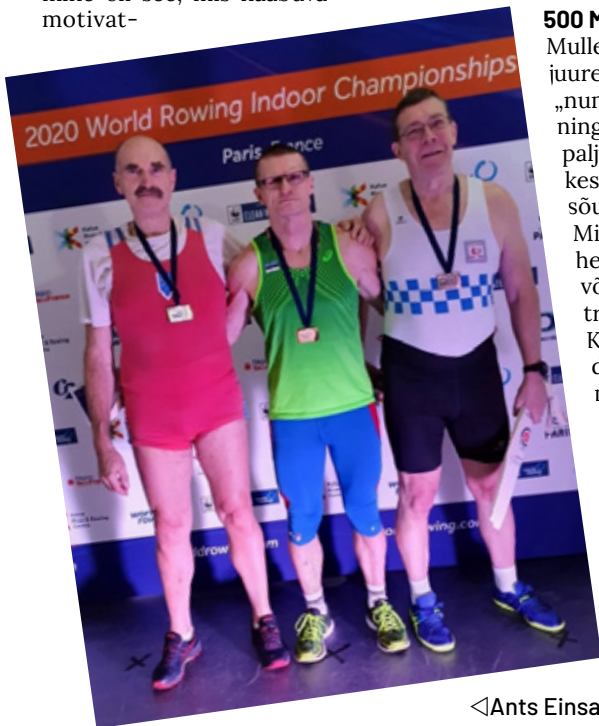
VÕISTLUSED

Eestis kestab sisesõudmise hooaeg novembrist märtsini ja koosneb neljast etapist. Hooaja avavõistluseks on 6000 meetrit (Eesti meistrivõistlused pikamaa distantsil). Teine võistlus peetakse Pärnus ja tõmmatavaks distantsiks on 1000 meetrit (Pärnumaa lahtised meistrivõistlused). Kolmas etapp on rahvusvaheline „Alfa“, tõmmatavaks distantsiks taas 1000 meetrit. Ametliku sisesõudmise hooaja viimane võistlus on 2000 m distants (Eesti meistrivõistlused sisesõudmises). Nelja etapi peale kokku tekiavad vanuseklasside kaup hooaja paremusjärjestused. On võistlusi, kus tõmmatakse ka 500 m ning lastele on alustuseks isegi 100 ja 250 meetrised tõmbamised.

TASUB PROOVIDA

Niisiis, ergomeetril sõudmine on suurepärase võimaluse oma tervise ja tegevuseks ja vaba aja sisustamiseks. Tasub kindlasti proovida! Rääkisin küll võistlustest, kuid alustades ei pea kohe võistlemisele mõtlema. Esimestel kuudel võiks eesmärgiks olla tõmbetehnika paikasaamine ja mitmel korral (3–4) nädalas lihtsalt tõmmata pikemaid distantse. Aja jooksul täiustub tehnika, harjub tagumik, kogunevad meetrid ja tekiavad erinevatel distantsidel tõmmatud esimesed ajad, mis on aluseks eesmärkide tekkimisele. Kõik hakkab peale sellest, et esmalt tuleb vastu astuda iseendale. Alustades harjumuse kujundamisest igal nädalal oma treeningud korralikult ära teha, lõpetades pürgimusega ikka ja jälle iseenda tõmmatud aegu ületada. Hakake vaikselt peale, ja kes teab, kuhu ükskord välja sõuata, miks mitte sisesõudmise maailmameistrivõistlustele ja tagasi, koos medaliga! Sõudmiseni!

Janar Rückenber

◁Ants Einsalu (keskel) Pariisis maailmameistrivõistlustel. Foto soudeliit.ee

(Vasakult) Väino Stoltzen, Aare Kuuseoks ja Enno Aoveer Eesti meistrivõistlustel 2019. Foto concept2.ee

Ants Einsalu (esiplaanil) 2019. a Pärnumaa lahtistel meistrivõistlustel. Foto concept2.ee

Janar Rückenber, Alfa 2020. Foto Agnes Pajur

Sisesõudjad kogusid Eesti meistrivõistlustelt kaheksa esikolmiku kohta, sealhulgas kolm meistritiitlit. Foto Age Vahemaa

Sisesõudjad tõmbasid hooajale joone alla

Sisesõudjate 2020–2021 hooaeg sai ametliku lõpu 6. märtsil virtuaalselt peetud Eesti meistrivõistlustega. Tõmmatavaks distantsiks oli 2000 meetrit ja meie „väekoondis“ positsioneerus „tule“ andmiseks Väike-Maarja spordihoonesse. Rahvaspordiklubi esindas ka sellel korral kümme sisesõudjat, kes kogusid sellelt võistluselt kaheksa esikolmiku kohta, sealhulgas kolm meistritiitlit.

- Annika Deedin** (N30+): 2000 m (7:26,0) – 1. koht
- Janar Rückenberg** (M40+): 2000 m (6:26,5) – 1. koht
- Aare Kuuseoks** (M60+): 2000 m (7:04,9) – 1. koht
- Kalle Piirioja** (M50+): 2000 m (6:38,7) – 2. koht
- Ants Einsalu** (M60+): 2000 m (7:05,8) – 2. koht
- Väino Stoltzen** (M70+): 2000 m (8:46,1) – 2. koht
- Mariana Beilmann** (N60+): 2000 m (10:41,1) – 2. koht
- Mairi Beilmann** (N40+): 2000 m (8:55,4) – 3. koht
- Karl-Viktor Vaarma** (PC): 1000 m (4:48,3) – 24. koht
- Margit Vaarma** (N30+): 2000 m – katkestas

Ilmselt ei jäänud Annika Deedini debüüt märkamata ka sisesõudmisega väga tihedalt kokku puutuvatel inimestel. Arvestades Annika treeningstaaži ja varasemat võistlemise kogemust sisesõudmises, ei ole liialdus, kui kasutada tema esimese ametliku tulemuse kohta väljendit „anomaalselt võimas“. Annika tõmme on enesekindel ja jõuline. Ta talub ja suudab kesta! Sirvides veteranide vanuseklasside rekordite tabelleid, pörutas Annika oma avavõistluse tagajärgede otse, peaaegu, et päris tippu, seda nii N30+ kui N40+ alusel. Kui nüüd veel treeningstaaž ka tekib, siis ma ei teagi, kus see piir võiks tulla või olla. Potentsiaalikas naine sõudeergomeetril suuri tegusid tegema!

Hr Einsalu võimekuse pärast ei pea me tegelikult muretsema, ütleme siis nii, et Antsul on sellel hooajal olnud lihtsalt natuke teised huvid. Vanameister teab täpselt, mida teeb!

Aare Kuuseoksa panus meie rahvaspordiklubi koondisesse on tänuväärne. Lääne-Virumaalt pärit vana spordimees resideerub tööalaselt juba aastaid Soomes, kuid võimaluse korral liitub ta meiega alati, ja on võistlustel tõmbamas. Aitäh Aarele!

Uue isikliku rekordi (kuue sekundiga) tegi tänasel võistlustel ka Kalle Piirioja. M50+ klassis võistlev Kalle on sportlikult väga mitmekülgne ja ergomeetril teeb ta oma tulemusi pigem „möödaminnes“ ning paljusi teiste vastupidavusalade pealt. Ent, 6:38,7 (2000 m), see räägib iseenda eest. Ja pööre, mille mees ületähtselt oma elus on teinud, müts maha!

Vaatan Väinot ja imestan, aga kohati (natuke) isegi kadestan seda elurõõmust, millest see sportlik vanahärra pakatab. Aga Väino teab täpselt, mida ta elult, aga ka spordilt tahab, ja see ongi kõige tähtsam. Kokkuvõttes tegi ta M70+ kaasa kõik neli etappi ja saavutas 2. koha. Ja palju te teate neid 70-aastaseid, kes näiteks 6000 m ergomeetril ühe jutiga ära tõmbavad? Kindlasti neid on, aga ilmselt mitte väga arvukalt!

Omaette vahva on perekond Beilmannide fenomen sisesõudmise karussellis kaasa löömas. Tähelepanelik lugeja on kindlasti märganud, et nemed oma osalusega moodustavad meie koondisest tihtipeale poole. Sümpaanne olukord!

Miks Margit täna ergomeetri käepidemest loobus, üks ta teab neid põhjuseid ise kõige paremini, kuid selge on see, et päevad pole vennad ja teinekord tulebki sammuke tagasi astuda, et seejärel jälle kaks sammu edasi teha. Sportlasena tean, et see ei ole kerge, aga midagi pole teha, vahest nende asjadega lihtsalt nii on. Margit on tubli ja töökas ning ta suudab kannatada, seda suisa öhkub temast!

Õde Mairi on rahulik ning toimetab

tasa ja targu. On temagi sisesõudmise vallas alles alustaja ning küll ajaga kõik edeneb. Eelkõige võitlemegi me nendel võistlustel ju tegelikult iseendaga. Ja nagu olen aru saanud, siis „tiksub“ ka Mairi iseenda sooritusel pidevalt paremaks. Just see loebki!

On tore, et tüdrukud (Margit ja Mairi) on suutnud ema Mariana tervelt kolmeks etapiks ergomeetriale ahvatleda. Tegemine iseenesest ja sportlik aktiivsus, see on see, mis tervistab ning tagab jõudluse. Igasugused numbrid ja rekordid on loomulikult olulised, ent lõppkokkuvõttes on kõikidel siiski omad põhjused, miks nad midagi teevad. Ja tervise nimel tegutsemisest üldiselt annab paremat põhjust leida.

Karl-Viktori puhul on oluline, et see sõudmise „asi“ talle nüüd külge jääks ja harjumuseks kujuneks, siis on kõik kõrged kohad alles tulemas. Olgu öeldud ka see, et noormees konkureerib oma vanuseklassis tegelikult endast mitmeid aastaid vanemate poistega. Oled järjepidev, siis on vägevad sooritused kõik ees!

Sellel hooajal tegid ühe etapi kaasa ka Maris Kaarjärvi, Raimo Beilmann ja Karoliina-Viktoria Vaarma. Aitäh teile!

Sisesõudesarjas konkureerimiseks tuleb neljast etapist osaleda vähemalt kolmel. Meie sisesõudjate kohad kulumineerunud sarja üldarvestuses järgmiselt:

- Janar Rückenberg** (M40+): 1. koht
- Margit Vaarma** (N30+): 1. koht
- Aare Kuuseoks** (M60+): 1. koht
- Kalle Piirioja** (M50+): 2. koht
- Ants Einsalu** (M60+): 2. koht
- Väino Stoltzen** (M70+): 2. koht
- Mariana Beilmann** (N60+): 2. koht
- Mairi Beilmann** (N40+): 4. koht

Aitäh koondisekaaslastele ja pöidlahoidjatele! Sõudmiseni!

Janar Rückenberg

Vastlakuu Simuna koolis

Veebruarikuu oli küll pagana lühike, aga see-eest üsna sisutihe. Tuisukuu esimesel nädalal elasime Puuluubi lummuses. Muusikatundides tutvustas õpetaja lastele ansamblit, pedagoogid teadsid neid niigi. Ootusärevus oli suur, sest üle pika aja ootasime koolikontserti, kus esinejaks ansambel Puuluup.

5. veebruaril see meeliülendav ettevõtmine teoks saigi. Loomulikult jälgisime kõiki ettevaatusabinõusid: rahvas oli saali hajutatud, ventilatsioon töötas, kandsime maske. Ja saimegi nautida suurepärase muusikat hiilgavas esituses.

9. veebruaril osalesid meie tublid õpilased Kaidi, Henry, Karl, Raneli, Gerd ja Rainer geograafiaolümpiaadil. Juhendajaks õpetaja Elle.

10. veebruaril käis 5. klass ekskursioonil Tallinnas meremuuseumis. Ekskursioonide korraldamine on praegu üsna keeruline, kuid mitte võimatu. Kõigepealt broneeriti rongis 1. klassi vagun, et vältida kontakte ülejäänud reisisajatega. Linnas kõnniti jala ja muuseum oli jällegi ainult meie õpilaste päralt. Kanti maske, desinfitseeriti käsi ja viirust linnast kaasa ei toodud.

11. veebruaril käisid Värkstoas 7. ja 9. klassi õpilased.

15. veebruaril tähistasime koolis sõbrapäeva. Ülekoooliliseks moesoovituseks oli kanda roosasid või punaseid rõivaid. Avatud olid sõbrapostkastid ja maitsemeeli sai hellitada 5. klassi kohvikus pakutava hea ja paremaga.

Lasteaialapsed ja 1.–2. klass käisid rahvamajas Onu Ervini lasteteatri etendust „Buratino õppetund“ vaatamas.

16. veebruaril oli 8. klass värkstoas. Mida seal tookord tehti ja õpetati, jäeti minu eest saladuseks. Igatahes olid noored Väike-Maarjast saabudes väga tarkade nägudega.

Samal päeval oli vastlapäev. Üle mitme aasta oli taas võimalik tähistada seda traditsiooniliselt.

Toimused vahvad teatevõistlused suuskade ja kelkude kaasabil algklassilastele ja suurematele lumehokivõistlus. Loomulikult lasti kelgumäelt liugu. Õpetajad tegid staadionilumele ohtralt lumeingleid.

Pärast õues müttamist said tühjaksjäänud kohud täis hernesupist ja suusulavatest ohtra vahukoorega kuklitest.

17. veebruaril käisid 2. klassi õpilased ja nende tubli õpetaja kaemas, kuidas käib elu Äntu kanalas.

Lasteaias tähistati pidulikult Eesti vabariigi 103. sünnipäeva.

19. veebruaril tähistasime Eesti Vabariigi 103. sünnipäeva. Koolimaja oli temaatiliselt kaunistatud. Toimus ülekoooliline Eesti-teemaline mälumäng. Sööklas pakkusid kokad õpilastele pidurooga ning õpetajate tarvis olid kokandusringi lapsed katnud hõrkude paladega suupistelaua. Kella ühe ajal päeval marssis pidulik rongkäik vabadussõja ausamba juurde, et mälestada ja austada neid vapraid mehi ja naisi, kes Eesti riigi iseseisvuse eest oma elu andsid. Pärast rongkäiku siirdusid koolilapsed vaheajale.

Küünlakuul tundus elu juba täitsa normaalsena, aga natuke enne lõppu läksid nakatumisnäitajad rekordiliselt kõrgeks ja nüüd edasi saab elada jälle ainult päev korraga. Tuleb jälle distantsõpe koos kõikide muredega, mis sinna juurde kuuluvad. Hea kogu halva juures on see, et kogu meie kooli personal, kes vähegi soovi avaldas, on saanud kätte oma esimese vaktsiinidoosi. Vaktsineerimine kulges tõrgeteta.

Meie kooli personal tänab Laekvere pereõde Illet, kes oskab teha valutuid süste.

Kaja Põldmaa
Simuna kooli direktor

▽Vastlapäev Simunas. Foto Triinu Pohlak

LÜHIDALT

Thristan Paju Tallinna suusamaratonil. Foto Adam Illingworth

Karolina Kull Tallinna suusamaratonil. Foto sportfoto.com

Estolppetil saavutati üldvõit

Estoloppeti suusamaratonide sarjas peeti tänavu viis etappi. Kahjuks pidi ära jääma viimaseks järguks planeeritud Haanja maraton. Noortel läks poolmaratoni arvestusse nelja parema etapi tulemus. Ratturite eesmärgiks sai võetud kõikidel arvestuse minevatel etappidel osalemine. Kokkuvõttes läks väga hästi, nii poiste kui tüdrukute arvestuses saavutati üldvõit. Poeglaste arvestuse võitja Thristan Paju saavutas viimasel etapil Tallina suusamaratoni poolmaratoni 3. koha ja Karolina Kull võitis nii tüdrukute kui naiste arvestuses. Nüüd jääb ainult loota, et keerulised ajad läbi saaksid ja talvel laotud põhi ka jalgrattavõistlustel realiseerida õnnestuks.

Vabariigi terviseks matkati üle kaheksaja kilomeetri

Kuigi tänavune talv ei olnud laita, siis Rakke linnamäe terviseradadel traditsiooniks saanud suusamatka planeeritud trassil pida ei saanud. Planeeritud trass oli õnneks juba varem sõidetav ja seda ka usinalt kasutati. Päev enne matka sadanud jäävihm oli muutnud kõik ühtlaseks liuväljaks. Õnneks paranes ilm 24. veebruaril südapäevaks nii palju, et kohaletulnud said ligi 2 km lõigul edasi-tagasi sõites kilomeetreid koguda. Kokku registreeriti üle 200 km ja see panus liideti ka Eesti terviserade aktsiooni Vabariigi Terviseks. Oli ka neid, kes registreerisid ise oma läbitud kilomeetrid. Õnneks olid osalejad tulnud ka erinevatel aegadel, ja nii ei tekkinud ürituse läbiviimisel probleeme ning vastuolusid hetkel kehtivate reeglitega.

Mingeid löike Rakke linnamäe terviseradadel veel kasutatakse suusatamiseks, aga peagi algavad radade ääres metsa korastamise tööd ning nendel liikujatel tuleks olla tähelepanelikud. Tööd kindlasti mõnda aega segavad radade kasutust, kuid kindlasti on pärast korrastustöid radade väljanägemine oluliselt parem.

Enno Eilo

CHALLENGE

Kingi Lurichile 145 kilomeetrit!

Liitu 12.03–18.04 rakenduses MapMyRun väljakutsega Lurich 145–vald

Läbi 145 km omaie sobival ajal (JOOKSE, MATKA, SUUSATA, SÕIDA JALGRATTAGA...)

Saada väljavõtte hiljemalt 18. aprilliks aadressile maire.haava@v-maarja.ee

Peaaühinnaks **JALGRATAS**

Lisaks loositakse välja sportimist toetavaid kinkekaarte ning teisi tervislikke lisaauhindu

Täpsem info Väike-Maarja valla ja koolide kodulehtedel ning Facebookis

Suusaklubi edukas hooaeg

Selle aasta talv on andnud põhjust rõõmustamiseks. Oleme saanud treenida nii Ebavere koduradadel kui ka teistel Eesti suusaradadel. Lisaks on toimunud mitmed võistlused, kus meie sportlased on edukalt esinenud. Tublisti on kasvanud ka meie algajate grupp.

Vaatamata sellele, et novembriks plaanitud Soome lumelaager koroonakriisi tõttu ära jäi, alustasime kilomeetrite kogumist juba eelmisel aastal. 26–30. detsembrini laagerdasime Jõulumäe tervisekeskuses, kus saime sõita kunstmaterjal. Meie õnneks oli aasta lõpuks ka Ebaveres juba lumi maha tulnud ning uuel aastal jätkasime samuti lumel treenimisega.

Esimene suurem võistlus toimus kodu lähedal Tamsalus, kus peeti Alexela noorte suusasarja I etapp. Sel korral olid kavas vabatehnika distantsid. Meie klubist olid võistlustules neli tüdrukut: Mairit Kaarjäär – saavutas N14 klassis 4. koha, Merit Nõmmiste ning Mirtel Laht olid vastavalt N12 ja N13 vanuseklassis 6. kohal. Eliise Kivistu sõitis 16-aastaste tütarlaste seas välja 17. koha. Nädal hiljem toimus sama sarja II etapp Haanjas, kus olid kavas klassikadistantsid. Sel korral sõitis Mairit Kaarjäär end hõbemedalile (N14), Mirtel Laht oli N13 klassis 5. kohal, Merit Nõmmiste (N12) sõitis välja 8. koha ning Eliise Kivistu (N16) oli 15. kohal.

Veebruari esimesel laupäeval toimus Tamsalu-Neeruti maraton, kus Mairit Kaarjäär oli parim naine 21 km distantsil. Veel osalesid samal distantsil meie klubist Maris Nõmmiste ning Mirtel Laht.

Sõbrapäeval toimus taas Alexela noortesarja etapp. Kol-

Mairit Kaarjäär Eesti Noorte Meistrivõistlustel. Foto Olavi Laht

Mirtel Laht Alexela noortesarja poodiumil. Foto Olavi Laht

mas etapp sõideti Valgehobusemäel ning kavas olid ühisstardiga klassikadistantsid. Sel korral teenis klubi kaks auhinnalist kohta: Mirtel Laht sõitis N13 klassis välja 2. koha ning Mairit Kaarjäär N14 klassis 3. koha. Merit Nõmmiste oli 12-aastaste tüdrukute seas 8. kohal.

Veebruari keskel toimusid Tamsalus ka Lääne-Virumaa koolinoorte meistrivõistlused, kus meie klubi lapsed esindasid oma koole edukalt. Võime uhkusega öelda, et meie klubis treenib kolm Lääne-Virumaa meistrit: Mairit Kaarjäär (6.-7. klassi tüdrukud), Merit Nõmmiste (4.-5. klassi tüdrukud) ning Oskar Vainult (6.-7. klassi poisid). Lisaks saavutas Maria Mürsep 1.-2. klassi tüdrukute seas 2. koha (võidust jäi puudu vaid napid 0,3 sekundit). Ras-

mus Villem Lood oli 4.-5. klassi poiste seas 3. kohal ning Aleksis Aksel sõitis samas vanuseklassis välja 8. koha. Pärt Pärtel Kruusamägi (6.-7. klassi poisid) sai 5. koha, Mirtel Laht (6.-7. klassi tüdrukud) 4. koha, Eliise Kivistu (8.-9. klassi tüdrukud) 3. koha ning Maris Nõmmiste 10.-12. klassi tüdrukute seas 4. koha.

Lisaks jäid veebruari lõppu veel kaks suuremat võistlust – Alexela noortesarja IV etapp ning Eesti noorte meistrivõistlused. Mõlemad sõidud sõideti Lääne suusaradadel. Alexela sarjas oli kavas suusakross, mis pakub vaheldust ja põnevust tavapärasele sõitmisele, kuna võistluse käigus tuleb suuskadel läbida erinevaid takistusi ning elemente. Meie klubist oli taaskord võistlustules neli tüdrukut, kellest kolm saavutasid

auhinnalise koha. Mirtel Laht oli N13 klassis 2. kohal ning Mairit Kaarjäär oma vanuseklassis ehk N14 3. kohal. Merit Nõmmiste sõitis välja N12 vanuseklassis 4. koha. Elu esimese stardi selles sarjas tegi Maria Mürsep, kes kuni 11-aastaste tüdrukute seas sõitis välja 34. koha. Eesti noorte meistrivõistlused olid meile samuti meelde jäävad, kuna Mairit Kaarjäär õnnestus välja sõita N14 klassis 3. koht. Samas vanuseklassis osales ka Mirtel Laht, kes sõites endast aasta vanematega, saavutas 16. koha.

Lumerohke talv on palju lapsi suusatama meelitanud ning sügisel alustanud algajate grupp on lausa poole võrra suurenenud. Hetkel treenib grupis 12 last. Regulaarselt trennis käivate laste areng on olnud märkimisväärne ning suuskadel edasi liikumine ei ole enam nii keeruline kui esimestes suusatrennides. Usun, et lapsed ise on samuti enda üle uhked. Nii mõneski trennis meenutatakse, et esimese trenniga võrreldes on oskused hoopis teised. Aktiivsemad algajate grupi liikmed on samuti end väiksematel võistlustel proovile pannud. Mõni laps on teinud lausa oma elu esimese stardi suuskadel. Siiani oleme koos käinud Tamsalu suusatalve kolmel etapil. Märtsikuus toimuvad kaks viimast etappi, mille järel tehakse kogu sarja kokkuvõtet ning autasustatakse kiiremaid.

Sellel hooajal toimuvad veel mitmed võistlused ning tehakse ka teiste toimunud sarjade kokkuvõtteid. Loodame, et olukord riigis ning kehtivad piirangud lubavad ka märtsikuu võistlustel toimuda. Seniks naudime veel lund ja talve!

Mairis Õispuu

Lumerikas talv teeb suusatajate meeled rõõmsaks

Kõik, kes suusatamisega rohkem või vähem sõbrad on, saanud käesoleval talvel küll isu pärast suusatada. Ebavere parkla õhtuse täituvuse järgi on näha, et rada kasutatakse väga aktiivselt. Eks ole see suur kiitus meie rajameistritele.

Oleme saanud maha pidada nii valla noorte kui ka täiskasvanute meistrivõistlused suusatamises. Noorte võistlused toimusid 15. veebruaril ja osalesid kõik Väike-Maarja valla koolid. Nelja kooli peale oli välja valitud 46 tublimat suusatajat, kes medalitele võistleva asusid.

Möötu võeti viies vanuseklassis P/T 10, P/T 12, P/T14, P/T16 ja M/N20. Medalikohad jagati järgmiselt:

M10: 1. Oliver Rand, 2. Madis Koslov 3. Albert Kruusamägi.
T10: 1. Maria Mürsepp, 2. Kristella Rand, 3. Helle-Mai Liblikmann.
P12: 1. Thristo Paju, 2. Kert Karm, 3. Rasmus Villem Lood.
T12: 1. Merit Nõmmiste, 2. Marit

Ühispilt. Foto erakogu

Võhma, 3. Katriin Veermets.
P14: 1. Oskar Vainult, 2. Pärt Pärtel Kruusamägi 3. Rainis Lükk.
T14: 1. Mairit Kaarjäär, 2. Karolina Kull, 3. Mirtel Laht
P16: 1. Thristan Paju, 2. Karl Kasekamp, 3. Tanel Peramets.
T16: 1. Eliise Kivistu, 2. Getrin Raudsepp, 3. Nele Sumre.

M20: 1. Karel Nõmmiste, 2. Markus Masing, 3. Oliver Tein.
N20: 1. Maris Nõmmiste, 2. Kadri Kuntro.

24. veebruaril liigume ikka südame rõõmuks ja Eesti Vabariigi terviseks, nagu ilmselt paljud teisedki Eestimaa kohtades samal päeval. Meil toimusid

sel päeval Väike-Maarja valla meistrivõistlused suusatamises. Eelmisel päeval oli sadanud kaunist klaasvihma, mis ilmselt mitmedki suusatajad ära hirmutas, kohaletulnud aga said hea kiire rajaga mõnusa võistluskogemuse. Kokku osales 16 julget ja konkurent meeste ja naiste vanuseklassis oli korralik. Arvestades seda, et rada oli kiire ja libe, sõltus palju ka julgusest ja oskustest. Kohad jagunesid järgmiselt:

Naised 3 km:
1. Mairit Kaarjäär, 2. Maris Kaarjäär, 3. Mairis Õispuu
Mehed 5 km:
1. Indrek Mürsepp, 2. Andero Põllu, 3. Rait Läänemets
Naised vet 3 km:
1. Annika Talvar
Mehed vet 5 km:
1. Hanno Traks, 2. Indrek Kesküla, 3. Andres Keär.

Uute startideni!

Jane Kool

Kingi Lurichile 145 kilomeetrit!

Kutsume üles kõiki tähistama Lurichi 145ndat sünniaastapäeva!

Ajavahemikul 12. märts kuni 18. aprill on Sul võimalik liituda rakenduses MapMyRun väljakutsega Lurich 145–vald. Väljakutsega liitumiseks saada MapMyRun'i sõbrakutse Vai-

ke-Maarja vallale.

Kui Sa kasutad juba mõnda liikumisrakendust, võid saata meile ka väljavõtte oma rakendusest. Kui lihtsalt märgid üles paberpäevikus, siis palun saada väljavõtte, kus on näha sellel ajavahemikul liigutud kilomeetrid.

Väljavõtte saada hiljemalt 18.

aprilliks aadressile maire.haava@v-maarja.ee või too valla kantseleisse.

Eesmärgiks on füüsiliselt liikuda vähemalt 145 kilomeetrit osalejale sobival ajal ja liikumise viisil (võib nii joosta, matkata, suusatada, jalgrattaga sõita jne).

Kõikide osalejate vahel, kes

on liikunud vähemalt 145 km, loositakse Lurichi sünniaastapäeval (22. aprillil) peaaühinnana välja jalgratas, lisaks sportimist toetavaid kinkekaarte ning teisi tervislikke lisaauhindu.

Täpsem info Väike-Maarja valla ja koolide kodulehtedel ning Facebookis.

Raamatukogus näeb Väike-Maarjat ja tema inimesi

Ei, me ei ole otsustanud binoklilaenutust teha. Jaa, Eesti sünnipäevaks sai Väike-Maarja raamatukogus üles hoopis fotonäitus kodukoha eri paigust ja inimestest. Jäädvustused pärinevad Silvia Aasumetsa priskest fotokogust. Kindlasti olete hakkajat naist näinud osalemas sündmustel prillid peapeal ja fotoaparaat kaelas ripumas. Näitus „Väike- Maarja ja tema inimesed“ hõlmab pilte üheksakümnendate algusest kuni tänapäevani.

Autor peab muudatusi meie ümber loomulikuks, kuid leidis ka ise, et ilma fotodeta mõnda asja päris täpselt enam ei mäletaks. „Kõik muutub. Ka fotoaparaat oli filmirulliga kuni 2003. aastani, siis sain digikaamerat alles proovida. Kui oleks näitus kodutütardest, oleks oi- kui- palju materjali juba paraadidest. Sealtsi see kõik peale hakkas mul. Nüüd on juba nende laste lapsed minu juures kodutütardeks,“ meenutas Aasumets.

Tabatud on hetki suurematelt sündmustelt nagu läbi aja erinevatest Pandivere päevadest, kergliiklustee ja keskväljaku avamine, kiriku torni kukkumine, Laste Vabariik ja mujalt. Fotodel kohtame inimesi puhkpilliorkestrist, tantsukollektiividest, lasteaialapsi ning näiteringis osalejaid.

Näitus on uudistamiseks väljas aprillini ja seda saab külastada raamatukogu lahtiolekuaegadel. Ei tee nalja – võtke prillid igaks juhuks kaasa, et jäädvustustelt ikka kõik huvitav ära näha ning tuttavad üles leida.

Kristel Lehtme

Simuna naised õppisid kuklikunsti

Võtsime sügisel Simuna Naisteklubi vastu väljakutse korraldada kohaliku toidu teemapäevi. Oleme viis aastat teinud kohviku-üritusi Simuna rahvamajas ja igat sorti toiduõpitubasid samuti, seega tundus MTÜ PAIK poolt tehtud ettepanek korraldada Simunas rahvakalendri tähtpäevade tähistamist toidukultuuri tutvustamisega igati jõukohane.

Valmistasime põhjalikult ette kadripäeva ja kolmekuningapäeva. Viirus tahtis aga teisiti ja alles vastlapäeval õnnestus läbi viia „Kuklikunsti õppimise töötuba“. Eneli Birnbaumi kindlakäelisel juhendamisel saime selgeks, kuidas valmistada tõeliselt maitsvat ja kaunid kuklid. Kuna vastlapäev oli tööpäev, lükkasime igat sorti liuglemised õhtuhämarusse.

Ürituse läbiviimist toetas MTÜ PAIK. Suur tänu kõigile osalejatele!

Mary Tammet
MTÜ Simuna Naisteklubi

Vastlapäeval õpiti maitsvaid kukleid valmistama. Foto Mary Tammet

Eesti Külaliikumine Kodukant

koostöös Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Eesti Leader Liidu ja VIROL'i

iga kutsusid teid veebikonverentsile

Island
Liedtensstein
Norway

Active
citizens fund

KOGUKONNA ROLL JA VÕIMALUSED KOHALIKUS OMAVALITSUSES

KONVERENTS EELTEADE

Konverents toimub 25. märtsil 2021 kell 10.00-15.00 veebikeskkonnas.

Märkige kuupäev kalendrisse ning jäädge ootama täpset kava ja registreerumist.

Veebikonverents on TASUTA.

Kuulete parimaid näiteid Eesti kohalikest omavalitsustest:

- Kuidas kutsuda kogukondi osalema kohaliku omavalitsuse arengus?
- Mida kogukonnad päriselt omavalitsuselt tahavad ja ootavad?
- Mitu eurot saab tagasi üks kogukondadesse investeeritud euro?
- Kuidas saab omavalitsus ennetada konflikte kogukondade ja uusaarendajate vahel?

Lisainfo:

Ivika Nõgel, tel 511 5914
ivika@kodukant.ee

LÄÄNE-VIRU OMAVALITSUSTE LIIT

Väike-Maarja vallavalitsus võtab teenistusse

HARIDUSNÕUNIKU

Peamised tööülesanded

- valla hariduselu, huvitegevuse ja noorsootöö korraldamise juhtimine
- haridusvaldkonna allasutuste nõustamine nende tegevuse ja koostöö paremaks läbiviimiseks

Nõudmised kandidaadile

- kõrgem haridus ja eelnev töökogemus haridusvaldkonnas
- väga hea suhtlemisoskus ja meeskonnatööle orienteeritus
- hea analüüsi- ja planeerimisoskus
- väga hea suuline ja kirjalik eesti keele oskus

Kasuks tuleb

- eelnev kogemus kohaliku omavalitsuse valdkonnas, piirkonna tundmine

Omalt poolt pakume

- tööd, kus igavust tunda ei ole lihtsalt aega

Tööle asumise aeg:

esimesel võimalusel.

Kandideerimiseks palume saata oma CV ja motivatsiooni-kiri hiljemalt 22. märts 2021 (e-post: vv@v-maarja.ee või postiga Pikk 7 Väike-Maarja 46202 Lääne-Virumaa

Lisainfo: tel 510 7460 (vallavanem Indrek Kesküla)

Õnnitleme eakaid sünnipäevalapsi!

Üks päev kui pärl ta teiste seas
kord aastas särab igas eas

95
VALERINA VASLI 22.04.1926

93
RENANDA KUKK 18.04.1928

92
TOONI LÕHMUSMÄGI 01.04.1929
ASTA PRESS 07.04.1929

90
ILME VERBO 19.04.1931
RALF-OLIVER MITNITS 21.04.1931

89
HARRI VELDI 01.04.1932

88
MILVI BROBERG 01.04.1933
LAINE KLAAS 05.04.1933
VILMA-LISETTE TIITER 08.04.1933
LEONHARD METSALLIK 08.04.1933
KALJU TAMMEJÕE 09.04.1933
NELLI-IRENE ALAMETS 18.04.1933

87
ELGI-MARET SMAGAR 21.04.1934
VILLU REMMET 25.04.1934

86
LEILI REMMET 03.04.1935
PALMI UUKIVI 14.04.1935
MAIA TEDER 30.04.1935

85
EINU SAAGE 19.04.1936

80
ELLEN TILK 02.04.1941
LUULE JÕERAND 14.04.1941
MAIE SAAREPERA 18.04.1941
AIME SILDMETS 25.04.1941

75
TIJU LAIDRO 03.04.1946
AINO BREMET 16.04.1946
TIJU GRÜNTAL 19.04.1946
VELLO HURT 23.04.1946
ENNE TIKKERBÄR 28.04.1946
KALLE MÖÖL 28.04.1946

70
LIIDIA BASARGINA 01.04.1951
NELLY KARRON 04.04.1951
ANTS MÜÜRSALU 09.04.1951
HELGI KÕÖP 10.04.1951
TATJANA VEILER 11.04.1951
ARVO KEBJA 28.04.1951
MAIE PIHLAK 29.04.1951
LEMBIT VALK 30.04.1951

Soovime õnne ja tugevat tervist!
Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et lehes avaldatakse tema sünnipäevaõnnitlus, teatada sellest toimetajale tel 329 5759.

Mälestame head kolleegi

ERGO MANNINEN

Avaldame sügavat kaastunnet lähedastele ja perele kaotuse puhul.

Päästeamet

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud.

Mälestame kauaaegset majaelanikku

ELVI IRVALIT

Avaldame kaastunnet lähedastele.

Rakke Faehmanni tee 21 KÜ

Südamlik kaastunne Ergole ja Mallele kalli isa ja elukaaslase

VALDI SILDMETS

kaotuse puhul.

Lille tänava elanikud

Ikka mõtetes tuleme su juurde, hinges mälestus helge ja soe.

Kallis ema, vanaema, mamma - puhka rahus!

Mälestavad lapsed ja lapselapsed peredega.

KOGUDUSTE TEATED

Väike-Maarja kogudus

Märtsikuus jäävad ära jumalateenistused ja piiblikool ning leerikool. Juhul kui valitsuse poolt on luba aprillikuus kirikud avada ja kinnistes ruumides üritusi korraldada, siis toimuvad jumalateenistused pühapäeviti ikka algusega kell 13.00 ja piiblikool ning leerikool jätkub varem kokkulepitud päevadel ja kellaaegadel.

Kogudust teenivad õpetaja Tauno Toompuu ja diakon Juhan Rumm. Kantselei avatud teispäeviti ja neljapäeviti 13.00–15.30 pastoraadis Tamme 3, Väike-Maarja. Pastoraadis saab sündmuste korraldamiseks rentida saali koos köögi.

Info: diakon Juhan Rumm, tel 5345 0943, juhan.rumm@eelk.ee. Koduleht: sites.google.com/site/eelkvaikemaarjakogudus. Facebook: EELK Väike-Maarja kogudus. Annetused: EELK Väike-Maarja kogudus EE652200001120247658 Swedbank, leinamaja taastamise toetamiseks lisada märksõna „leinamaja“.

Avispea kogudus

Avalikke jumalateenistusi ei toimu märtsikuu lõpuni. Koguduse pastor on Eerek Preisfreund. Info: tel 323 5450; 524 1982, e-post: avispea@ekkllesia.ee. Address: Avispea küla, 46208 Väike-Maarja vald, Lääne-Virumaa. Koduleht: avispeakogudus.wixsite.com/kogudus. Facebook: Avispea Vabakogudus. Annetused: Eesti EKB Koguduste Liidu Avispea Vabakogudus 10502002423005.

Simuna kogudus

Avatud pühapäeval kell 11–12.00 isiklikuks palveks. Koguduse õpetaja on Enn Salveste. Address: Allika 3, 46401 Simuna. Info: tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee. Facebook: Simuna Kogudus. Annetused: EELK Simuna ja Juuda kogudus EE852200001120184054 Swedbank.

Rakke kogudus

Avalikke jumalateenistusi ei toimu märtsikuu lõpuni. Kogudust juhatab diakon Tiina Teppo. Address: Oru 6, 46301 Rakke. Info: tel 5623 1313, e-post: rakke.kogudus@gmail.com. Koduleht: rakkekogudus.weebly.com. Facebook: Rakke Kogudus. Annetused: EEKBL Rakke Kogudus EE432200221044564569 Swedbank.

Rakvere Jehoova tunnistajate kogudus

Pühapäev, 21.03 kell 11.00 piibliteemaline erikõne teemal „Pärl, mis võib muuta su elu“. Laupäev, 27.03 kell 18.30 olete oodatud mälestama Jeesus Kristuse surma. Koosolekud toimuvad videokonverentsina. Info: eesti keeles tel 5695 1316, vene keeles tel 5804 4828 Koduleht: jw.org (Meist/Mälestusõhtu)

Kalmistumeistrite kontaktandmed

Väike-Maarjas: Heili Talpsepp, tel 516 1809. Simunas: Mirjam Kesküla, tel 524 7944. Aos: Aili Uustalu, tel 524 6501.

Õnnitleme noorimaid vallakodanikke

Õnne tänasteks tegudeks, õnne homseteks olemisteks, õnne tuleviku toimetusteks! Olge rõõmsad, terved ja tublid!

GERTU JÜRGENSON 04.02.2021
LISETTE OJA 05.02.2021

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...

MÄLESTAME

VAHUR VAARIK
LINDA METSLA
MARTA TOODE
VÄINO TRAKS
ENN MEISALU

28.08.1957–06.02.2021
01.03.1930–10.02.2021
27.05.1935–13.02.2021
25.05.1933–20.02.2021
24.11.1930–23.02.2021

Tammiku Hooldekodu vajab
HOOLDUSTÖÖTAJAT,
kes hooldab ja põetab eakaid.

- Abistab teenusekasutajat ravimite manustamisel, söömisel ja vajadusel ka toidab.
- Juhendab, suunab ja aitab igapäevatoimingutes.
- Täidab hooldusplaani.
- Töötab vahetustega.
- Säilitab selle kõige juures optimistliku, sõbraliku ja rõõmsameelse olemise.
- Sulandub hästi naistest koosnevasse meeskonda.

Kui tunned, et see oled sina, siis lisainfo saab numbril 5197 2262, Anne.

Väike-Maarja hooldekodu pakub suveks tööd

Tule hooldajaks Väike-Maarja hooldekodusse, suvekuudeks
puhkuseasendajaks 01.05.2021–01.08.2021.

- Hoolivus, siiras naeratus ja kuulamisoskus on omadused, mis aitavad aidata. Kui Sulle on omane abivalmidus, tahe abivajajat märgata ja toetada, siis suudad luua väärtusi, mis mõjutavad inimeste heaolu.
- Üksteisemõistmiseks on vaja eesti ja vene keele oskust, muu tarviliku võid meie juures õppida.
- Sina muudad patsiendi päeva paremaks.

Väike-Maarja hooldekodu pakub omaltpoolt:

- vahetustega tööd graafiku alusel (24-tunnised ja 12-tunnised vahetused, võimalik ka töötamine käsunduslepinguga, teatud päevadel);
- väljaõpet kohapeal;
- sõbralikke, positiivseid, heatahtlikke ja motiveeritud kolleege.

Tööle asumisel on vaja esitada kehtiv tervisetõend ja tõend kehtiva kriminaalkaristuse puudumise kohta.

Täpsem informatsioon kell 8–16.00 tel 326 1345; 501 6825, e-post hooldekodu@v-maarja.ee.

Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raieatega või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

Tartumets
OSTAB: METSAKINNISTUID, PÕLLUMAAD, RAIEÕIGUST, KAITSE ALL OLEVAID KINNISTUID
KÜSI PAKKUMIST VÕI KIRJUTA
555 77 007 | janno@tartumets.ee

Väike-Maarja hooldekodu (Ravi 1, I korrus) päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid **URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID**:

- naha- ja haavahooldusvahendid,
- imavad aluslinad,
- mähkmed jm.

Pensioniealistel kaup 40% soodsamalt. Tööealistel puuetega inimestel vajalik arstitõend abivahendi soetamiseks.

Tellimiseks ja infoks helistada tel 326 1345; 5656 4959 või 5343 9837 (Rakke).
NB! Abivahendi soovist etteatamine vähemalt 5 tööpäeva varem!

Rakke raamatukogus (Faehlmanni 26) saab tellitud tooted kätte 9. aprillil kell 11.00–12.00.

Väike-Maarja hooldekodus (Ravi 1, I korrus) saab tellitud tooted kätte 12. aprillil kell 9.00–11.00.

ROBOTNIIDUKITE MÜÜK, PAIGALDUS, HOOLDUS JA REMONT.

ALATI PARIMAD LAHENDUSED MEILT

AIA- JA METSATEHNIKA MÜÜK, HOOLDUS, REMONT
Rakvere, Tallinna 47 Jõhvi, Rakvere 35
Paide, Suur-Aia 45 Tapa, Pikk 19
tel +372 56 498 775 • info@baseilo.ee • www.baseilo.ee

Rattabaas
RATAS KORDA!
Tasuta transport Väike-Maarjast
Hinnapakkumine enne hooldust.
Kontakt: Kalle Kriit 5341 6418
Lai 9, Rakvere
Pood on avatud
E-R: 10-19 L: 10-15
P: Oleme trennis!
Hoolduseks broneeri aeg
Tel 322 2030
rattabaas@gmail.com
www.rattabaas.ee

Peraamat OÜ

RAAMATUPIDAMISTEENUS ETTEVÕTETE JA KORTERIÜHISTUTELE.

Algdokumentide korrastamisest majandusaasta aruande koostamiseni.

Tel 5190 1120; e-post: taimi@pearaamat.ee
www.pearaamat.ee

Viru Arborist OÜ

PAKUME ARBORISTI TEENUSEID

- Ohtlike puude raie
- Puuhooldustööd
- Hekkide hooldus
- Võrade sidumine
- Puiduhakkuri teenus, Ø20 cm

Gustav Aasumets
(kutsetunnistus 141998),
tel 5919 2441

Reigo Alas
(kutsetunnistus 141999),
tel 5800 1880

viruarborist@gmail.com

KARTUL SIMUNAST
www.KARTULIDEALINN.ee

30kg 12€

ESMEE
RED LADY
LAURA
AFRA
LILLY
MILVA
SUNSHINE
GABOLUS

TELLI KARTUL KOJU
51942122
www.KARTULIDEALINN.ee • Kartul Simunast

ELEKTRIPESA
Elektripaigaldiste käit kuni 1000 V
Sise- ja väliselektritööd
Elektrikete likvideerimine
Elektrikilpide koostamine
Tel 502 0278: www.elektripesa.ee

MJM OÜ pakub elektritööd ja käiduteenust B-pädevuse piires.

Majandus-tegevusteate nr TEL002806.

Kontakt: 509 4436 Martti Sindonen
Lisainfo www.mjm.ee

HaluProff OÜ

Kvaliteetsed ja soodsad küttepuud
alates 35 eur/m³.
Müügil 40 l kotti pandud kütteklotsid 2 eur/kott.
Küttepuude lõikamise teenus.
Hind kokkuleppel.
Püsiklientidele soodustus.

Puude ettebroneerimise võimalus järgmiseks kevadeks/suveks.

Tel 5559 0853

01.02.2021 - 01.04.2021
HAJAASUSTUS PROGRAMMI
TAOTLUSVOOR

MIRIDON
veetööstlusseadmed

Täpsem info hajaasustus programmi kohta kohalikust omavalitsusest!

- Veeanalüüside teostamine
- Filterseadmete valik
- Filterseadme paigaldus
- Survetõste seadmete paigaldus

www.miridon.ee | tel. +372 5066 775 või +372 7362 633
miridon@miridon.ee | Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Väljavahi tee 5, Tõrremäe (Põhjakeskuse kõrval)

Sõiduauto 25.-

Massaaž Eipri külas.
Kevadel on hea aeg turgutada enda keha ja vaimu läbi tervendava massaaži!
Vabane lihaspingetest!
Teen koduviisi, hind kokkuleppel.
Anti 5323 9228
lotusmassaaž.ee

Üürile anda ÄRI-TEENINDUSPIND (19 m²)
Pikk 16, Väike-Maarja II-korrusel.
Endine juuksurisalong, vesi ja kanalisatsioon.
Tel 505 0276

Korstnapühkija
Tel 5560 4046
Ahjukoda OÜ

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad.
Tel 504 5215;
514 5215;
info@est-land.ee.

Pottsepp teeb tööd
Tel 58033448, Ain
Fb: Ahju & Kaminatööde OÜ
www.ahjudjakaminad.ee

Materjale saab saata iga kuu 30. kuupäevaks
kristel.kitsing@v-maarja.ee

Ilmub tasuta kord kuus (va juuli).

Leht internetis
www.v-maarja.ee

Väljaandja
Väike-Maarja Vallavalitsus
Pikk 7, 46202 Väike-Maarja
Tel 329 5750
valitsus@v-maarja.ee
Tiraaž 2700
Toimetaja Kristel Kitsing
Tel 329 5759; 5349 9629
Küljendus Ajakirjastus OÜ
info@ajakirjastus.ee
Trükk Printall AS

Kiltsi kauplus otsib klienditeenindajat.
Soovime enda kollektiivi rõõmsat, head suhtlejat, ausat, puhtusearmastajat ja mis kõige tähtsam soov teha seda tööd.

- Tööaeg graafiku alusel, kellaaegadel 08.00-20.00.
- Tööajad võivad muutuda.
- Pakume head töötasu, huvitavat tööd.
- Kasuks tuleb eelnev töökogemus toitlustuses ja kaupluses.
- Tööülesanneteks: kauba vastuvõtmine, väljapanek, müük, söögi valmistamine, koristamine. Kõik mis väikeses poes vajalik.
- Tööle asumine aprill.

CV palun saata meile kallakteam@gmail.com
Info tel 5821 2114